یاسای بانکی ناوەندی ژمارە 56ی ساڵی 2004

یەکەم

پێناسەکان، خۆبەڕێوەبردن، ئامانج و ئەرکەکان

پێناسەکان

ماددەی 1

ئەم دەستەواژانەی خوارەوە مانای ئەو مانایانەن کە لە خوارەوە باسکراوە.

دەسەڵاتی دامەزراندن واتە سەرۆکی حکومەت.

بانک مانای ئەو کەسەیە کە م مۆڵەتی هەیە بەپێی یاسای بانکی بۆ ئەنجامدانی کاری بازرگانی و چالاکیەکانی تری بانکی.

بانکی واتە بازرگانی پەیوەست بە وەرگرتنی پارە یان هاوسەنگییە هەڵپەسێردراوەکانی تر لە ڕای گشتیەوە بۆ مەبەستی دروستکردنی متمانە یان وەبەرهێنان بۆ ئەوان.

ئەنجومەنی بەڕێوەبەری بانکی ناوەندی عێراق

بانکی ناوەندیی CBI عێراق

متمانە بە مانای هەر خەرجییەک یان پابەندبوونێک بۆ پێدانی پارەیەکی کاش لە بەرامبەر مافی پێدانی بڕی خەرجکراو و بە هۆی پارەدانەوە و پێدانی سوود یان کرێی تر کە بەم بڕە دابین کراوە، گەرەنتی بێت یان مسۆگەر نەبێت، هەر درێژکراوەیەک بەهۆی قەرزەوە و هەر گرەنتێک دەرکراوە و هەر

دراو واتە یەکێتی دراوی وڵات

پارەدانە واتە بڕێکی دیاریکراوی پارە بدرێت بە کەسێک، یان نا کۆتێک لە تۆماری ئەو کەسەی کە ئەو بڕە وەردەگرێت دامەزرێنرێت، وە بەپێی ئەو مەرجانەی کە بە پێی ئەو پارەدانە دەدرێت یان دەگوازرێتەوە بۆ ئەژمێرێکی تر لە بەرژەوەندی، یان لە نرخێک یان لەسەر داوا، لە کات و بارێکدا یان هەلومەرجێک کە لەلایەن یان بەرژەوەندکار و بۆ ئەو کەسە ڕازی بووە.

جێگری پارێزگار واتە جێگری پارێزگاری بانکی ناوەندی عێراق

دینار واتە دیناری عێراقی

کەسێکی شیاو و شایستە واتە کەسێک کە بە ڕاستگۆیی و متمانە پێکراو دادەنرێت و لێهاتوویی پیشەیی، باکگراوند، ئەزموون، باری دارایی یان بەرژەوەندیەکانی لە کاردا ناهێنێتە هۆی ئەوەی کە لە دەسەڵاتی دامەزراندن بێ گونجان بێت یان بە لە پێی مادەی 64 لە

- لەلایەن دادگایەکی تاوانەوە بەتاوانێک تاوانبار نە کراوە یان بەبێ بژاردەی پێدانی غەرامە بەساڵێک یان زیاتر سزادراوە مەگەر ئەو سزایە لەلایەن دەسەڵاتی دامەزراندن و بەپێی مادەی 64 یان ڕەچاوکردنی وەزیری داد، بەپێی بیروبۆچوون یان چالاکی ئایینی یان سیاسی

دووەم - لە ماوەی حەوت ساڵی ڕابردوودا لەلایەن دادگایەکی یاساییەوە مایەپووچ کراوە.

3 - ئەگەر ئەو کەسە نەگونجاو بێت یان لەلایەن دەسەڵاتێکی لێهاتووەوە بوەستێت لە پراکتیزەکردنی ئەو پیشەیە لەسەر بنەمای ڕەفتاری کە پەیوەندی بە بیروبۆچوون و چالاکیە ئایینی و سیاسیەکانیەوە نییە.

IV - ئەگەر دەرکەوت کە نەگونجاوە بۆ بەڕێوەبردنی کۆمپانیاکە بەڕاگەیاندنی دادگای یاسایی یان بەپێی فەرمانێک کە لەلایەن بەشی لێهاتووەوە دەرکراوە.

گواستنەوەی دەرەکی واتە هەر بانکۆتێک یان مێتاڵێک، ئامێرێک، سپۆنج و جەمسەرێک، یان گواستنەوە یان بۆندێک بۆ پسوڵەی پارەدان، متمانە، متمانە، هاوسەنگی حساب یان هەر شێوازێکی تری پارەدانێکی کاریگەر لە هەر دراوێکدا جگە لە دراوی عێراقی.

حکومەت واتە ئەو قەوارەیەی کە لە بەرواری هاتنە ناوەوەی ئەم یاسایەدا دەسەڵاتی حکومەتی کاتی لە عێراقدا پیادە دەکات و پاشان ئیدارەی ئینتیقالی عێراق جارێک دەسەڵاتی تەواوی حکومەت بگوازرێتەوە بۆی و ناسینی سەروەری ئەو ئیدارەیە لەلایەن دەسەڵاتی کاتی ئیئتیلاف ناسینەوەی نێودەوڵەتی حکومەتی عێراق، کە بەزوویی بەرپرسیارێتی ئەم دەسەڵاتەی لەئەستۆ دەگرێت، پێ دەسپێردرێت.

پارێزگار واتە پارێزگاری بانکی ناوەندی عێراق.

داوای یاسایی واتە بانکۆت و تێبینی کانزایی کە قەرزدەر ناچارە قەبووڵ بکات بۆ پێدانی ئەو قەرزانەی کە لە دیناری عێراقدا دیاری کراوە.

یاسادانانەرواتە یاسادانانی سەرەکی عێراق، یان لاشەی بنەڕەتی یان لاوەکی، کە بە مەبەستی سەرپەرشتیکردنی بانکی ناوەندی عێراق بەپێی ئەم یاسایە ڕێپێدراوە.

بولتۆنی فەرمی پەیوەندی بە گازێتی فەرمی یان هەر بولتۆنێکی گشتی کە بە فراوانی بڵاو کردۆتەوە وەک ئەوەی کە لەلایەن دەسەڵاتی دامەزراندن پێناسە کراوە.

دەوڵەت واتە کۆماری عێراق.

دادگا واتە دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان وەک لە ماددەی 63 بۆ 70 63، 64، 65، 66، 67، 68، 69، 70ی ئەم یاسایەدا باسی لێوەکراوە.

ئامانجەکان

ماددەی 3

ئامانجی سەرەکی بانکی ناوەندی ئەوەیە کە بەدوای هێنانەدی و پاراستنی سەقامگیریی نرخی ناوخۆیی و بەرزکردنەوەی و پاراستنی سیستەمێکی دارایی جێگیر و ڕکابەری و بازاڕدا بێت

پۆستەکان

مادەی 4

1 - کارەکانی بانکی ناوەندی عێراق بۆ بەدیهێنانی ئەو ئامانجانەن کە لەماددەی 3 ی ئەم یاسایەدا دانراوە.

داڕشتنی و جێبەجێکردنی سیاسەتی دراوی، لەوانەشە سیاسەتی ئاڵوگۆڕی عێراق، بەپێی ناونیشانی شەشەم.

ب- پاراستن و بەڕێوەبردنی هەموو یەدەگی فەرمی بیانی لە عێراقدا، جگە لە سەرمایەی کارپێکردنی حکومەت بەپێی مادەی 27.

ج - هێشتنەوەی زێڕ و بەڕێوەبردنی یەدەگی زێڕی حکومەت.

د - خزمەتگوزاری پێشکەش دەکات وەک ڕاوێژکاری و بریکاری دارایی حکومەتی بەپێی ناونیشان 4.

ە- خزمەتگوزاری شلەمەنی پێشکەش بەبانکەکان دەکات بەپێی مادەی 28 و 30

دەرکردنی و بەڕێوەبردنی دراوی عێراقی بەپێی ناونیشانی 8

گ: کۆکردنەوە و بڵاوکردنەوەی داتا لەسەر سیستەمی بانکی و دارایی و ئابووری بەپێی مادەی 41.

دیزاین و هەموارکردنی خولی پلانێک بۆ پەرەپێدانی سیستەمی پارەدانی نیشتمانی بۆ عێراق

من - دامەزراندن و چاودێریکردن و بەرزکردنەوەی سەلامەتی و کارایی سیستمەکانی پارەدان بەپێی مادەی 39.

دەرکردنی مۆڵەت یان پشوو بۆ بانکەکان و ڕێکخستن و کۆنترۆڵکردنی بانکەکان وەک دیاری کراوە لە یاسای بانکیدا.

ک - کردنەوە و هێشتنەوەی ئەو هەژمارانەی لە تۆماری بانکە ناوەندییە بیانییەکان و ڕێکخراوە داراییە نێودەوڵەتییەکاندا تۆمارکراون، حکومەتی بیانی لە تۆمارەکانیدا.

ل - کردنەوەی و هەڵگرتنی حسابەکانی بانکە ناوەندییە بیانییەکان و ڕێکخراوە داراییە نێودەوڵەتییەکان لە تۆمارەکانیدا.

م - خۆی دەباتە سەر ئەوەی هەر کارێکی زیادە یان مامەڵەیەکی بەپەلە ئەنجام بدات بۆ جێبەجێکردنی ئەرکەکانی بەپێی ئەم یاسایە.

2 - سەرباری ئەوەش بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە ئەو کارە بکات کە پێی وایە پێویستە 1 بۆ بەرەنگاربوونەوەی پارە شوشتن و دارایی تیرۆریستان و 2 ڕێکخستن و چاودێریکردنی کۆمپانیا قەرزەکان و کۆمپانیا بچوکەکان و هەر دامەزراوەیەکی دارایی نابانکی تر کە بەپێی یاسای عێرا

3 - بانکی ناوەندی عێراق دەسەڵاتی دەرکردنی ڕێنمایی هەیە بۆ مەبەستی جێبەجێکردنی ئەم یاسایە و جێبەجێکردنی ئەرکەکانی بەپێی ئەم یاسایە.

4 - ئەگەر بانکی ناوەندی پێشنیاری دەرکردنی ڕێنمایی بکات لەسەر بنەمای ئەم یاسایە، ئەوا دەبێت دەقی پێشنیارکراوی ڕێنماییەکان بە و بە شێوازێک بڵاوبکاتەوە کە دیاریی بکات کە بە شێوەیەکی باش هەژمار بکرێت و سەرنجی کەرتی دارایی ناوخۆ و کەرتی گشتی بە گشتی سەبارەت بە ڕێنماییە پێشنیارکراوەکان بانکی ناوەندی عێراق ڕەچاوی ئەو تێبینیانە دەکات کە کراوە و دەقی کۆتایی ڕێنماییەکان بە ڕاپۆرتێکی لکێنراوی بۆ دەردەکات

ئەو ڕێوشوێنانەی لەم پەرەگرافەدا ناگرێتەبەر جێبەجێ ناکرێت ئەگەر بانکی ناوەندی عێراق دەستنیشانی بکات کە دواکەوتنەکە مەترسییەکی جدی لەسەر سیستمی دارایی و ڕێگەگرتنێک بۆ بەڕێوەبردنی سیاسەتی دراوی کاریگەر دروست دەکات و پێشکەشکردنی بڕیارێکی لەو جۆرە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراق لە سەرەوەی ڕێکخستنەکە لێکدەدرێتەوە.

5- بەپێی بەندەکانی ئەم یاسایە، بانکی ناوەندی عێراق دەسەڵاتی ئەوەی هەیە کە لە ڕێگەی یاساییەوە فەرمانی بەستنەوە بە چەند کەسێک و قەوارەیەکی دیاریکراو دەربکات بۆ ئاراستەکردنی ئەو جۆرەکەسانە یان قەوارەکان بۆ گرتنەبەری چەند ڕێکارێک بەپێی ئەم یاسایە.

6 - بانکی ناوەندی عێراق دەسەڵاتی دەرکردنی یاسا یان ڕێنماییە ناوخۆییەکانی لەسەر ڕێکخستن و بەڕێوەبردنی بانکی ناوەندی عێراق هەیە.

ناونیشانی ii

سەرمایە، یەدەگ و قازانجی نێت

سەرمایە و یەدەگەکان

ماددەی 5

1 - سەرمایە ڕێگەپێدراوی بانکی ناوەندی عێراق دەبێت 1 . 1 ملیار دینار بە تەواوی لەلایەن دەوڵەتەوە دەدرێت لە بەرامبەر 1.٪ی هاوسەنگی سەرمایەی بانکی ناوەندی عێراق

2 - ئەو سەرمایەیە کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە ڕێگەپێدراوە بەتەنیا لەلایەن دەوڵەتەوە دەپارێزرێت و نابێتە هۆی پێدانی قازانج و گواستنەوە یان بابەتی بۆ هیچ تێچوونێک.

3. لەوانەیە سەرمایەی ڕێپێدراو زیاد بکرێت لەو بڕەی کە لەلایەن وەزیری داراییەوە پەسەندکراوە و بەپێی ڕاسپاردەکانی بۆردەکە

4 - بانکی ناوەندی عێراق دەبێت حیسابی یەدەگی گشتی بپارێزێت و یەدەگی قازانجە نادروستەکان و حساباتی تری یەدەگی بژمێرێت کە لەوانەیە گونجاو بێت بەپێی ستانداردەکانی ژمێریاریی تەوافوقی نێودەوڵەتی.

ژماردنی قازانج و زیانەکان

تەرخانکردنی زیانەکانی کارپێکردنی تۆڕ

ماددەی 6

1 - لەماوەی سێ مانگ دوای کۆتایی هاتنی هەر ساڵێکی دارایی، بانکی ناوەندی بەپێی ئەو یاسایانەی کە لەمادەکانی 7 و 45 دا دانراوە دیاریدەکات کە قازانجە نێتەکەی بۆ دابەشکردن یان زیانە نێتەکانی بەردەستە.

2 - ئەگەر بانکی ناوەندی عێراق لەماوەی هەر ساڵێکی داراییدا ئاشکرا بکرێت بۆ زیانە نێتەکانی کارکردن، ئەوا ئەو زیانانە سەرەتا لەسەر حسابی یەدەگی گشتی و پاشان لەسەر سەرمایە دەژمێردرێن.

پرۆسەکردنی قازانجە ناواقعیەکان

ماددەی 7

1 - جارێک قازانجە نادروستەکان بۆ ساڵی دارایی لە سەرمایە یان مەرجەکانی بانکی ناوەندی عێراق کە بەهای یەکسانی تۆمارکراون یان بە دراوی بیانی لە داهاتی نێتی سی بی ئای بۆ ئەو ساڵە هەڵسەنگاندنیان بۆ کراوە، ئەوا قازانجە نێتەکانی بانکی ناوەندی عێرا

ا - بڕی کۆی داهاتی نێت بۆ هەر قازانجێکی ناواقعی کە لەداهاتی نێت دایگرێتەوە و بە تەرخانکردنی هاوتای ئەو بڕە لە ژماردنی یەدەگی قازانجە نادروستەکاندا و

ب - دابەزاندنی قازانجە نادروستەکان لە هەژماری یەدەگ و جگە لە قازانجە نێتەکانی بەردەست بۆ دابەشکردن وەک دیاری کراوە بە ژێر پەڕەی ئەی. بڕی هەر قازانجێکی دەرکەوتوو لە داهاتی نێت بۆ ساڵێکی پێشوو یان زیاتر کەم دەبێتەوە و لە ماوەی ساڵی داراییدا بەدەست هاتووە.

2 - هیچ کەمکردنەوەیەکی تر لە یەدەگی قازانجە نادروستەکان جگە لەو کەسانەی کە بەپێی ئەم مادەیە ڕێگەپێدراون، ئەنجام نادرێت.

دابەشکردنی قازانجە نێتەکان

ماددەی 8

لە ماوەی سێ مانگ دوای کۆتایی هەر ساڵێکی دارایی، بۆردەکە قازانجە نێتەکانی بەردەست بۆ دابەشکردن بە شێوەی خوارەوە دابەش دەکات:

ع - گواستنەوەی 8٪ ی هەر قازانجێکی نێتی بەردەست بۆ دابەشکردن بۆ حسابی یەدەگی گشتی تا ئەو کاتەی کە حسابی گشتی یەدەگی بانکی ناوەندی عێراق دەگاتە 1.0٪ ی کۆی سەرمایەکانی بانکی ناوەندی عێراق.

ب - هەر قازانجێکی تۆڕی ماوەتەوە بۆ دابەشکردن دەگوازرێتەوە بۆ هەر ئەژمێرێکی تری یەدەگ کە لەوانەیە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە لەسەر بنەمای بڕگەی 4 ی مادەی 5 دامەزرێنرێت.

2 - هیچ دابەشکردنێک نییە لە داهاتی ئێستا یان پارێزراو لەگەڵ بانکی ناوەندی عێراق جگە لەوەی کە بە بڕگەی 1 ڕێگەپێدراوە. دابەشکردنی قازانجە نێتەکان هیچ بەشێک لە قازانجە ناواقعیەکان لەخۆناگرێت.

3 - هیچ دابەشکردنێک بەپێی بڕگەی 1 نییە ئەگەر لە ئەنجامدا سەرمایەکانی بانکی ناوەندی عێراق کەمتر بێت لەو بڕەی پێویست و سەرمایەی بێ مەترسیی.

دابۆشینی کەمی سەرمایە

ماددەی 9

کاتێک پەڕەی هاوسەنگی بانکی ناوەندی عێراق و وردبینی ساڵانە کە بەپێی بڕگەی 3ی مادەی 45 ئامادەکراوە، ئەوە ڕوون دەکاتەوە کە بەهای سەرمایەکانی کەمترە لەو بڕەی کە پێویستە و سەرمایەی ڕێپێدراویش بێ لە مەترسییەکی گونجاو، بۆرد و ڕاوێژ بە حساب ئەگەر ئەنجومەنەکە بڕیاری ئەوە بدات کە ئەو کۆمەکە بۆ سەرمایە پێویستە، ئەوا ئەنجومەنەکە ڕاوێژ بە وەزیری دارایی دەکات و داوای لێ دەکات کە بە ناوی دەوڵەتەوە بەشداری سەرمایە بکات و هەر کاتێک داواکە وەربگیرێت، وەزیری دارایی داواکاری پێشکەش بە یاسادانەر دەکات بۆ پەسەندکردنی

ناونیشانی سێ

بەڕێوەبردن

دەستەی بەڕێوەبەر و لیژنەکان

ماددەی 10

1 - بۆردەکە بەرپرس دەبێت لەبەڕێوەبردنی بازرگانی و جێبەجێکردنی بەرپرسیارێتی بانکی ناوەندی عێراق، هەروەک دواتر لەم بەشەدا وەڵام دەدرێتەوە.

2 - ئەنجومەنەکە دەتوانێت ئەگەر بەپێویستی زانی، لیژنەکانی پێکهێنراو لەئەندامانی ئەنجومەن دابنێ بۆ خوێندنی بابەتی تایبەت و ڕاسپاردەکردن بۆ ئەنجومەن و پێدانی دەسەڵاتی جێبەجێکاری بەم جۆرە لیژنانە بۆ بڕیاردان، لەو ڕێنماییانەی کە لەلایەن ئەنجومەنەوە بڕیاری

پێکهێنانی ئەنجومەن

ماددەی 11

ئەنجومەنەکە لە نۆ ئەندامی ئاژانسەکانم پێکهاتووە:

ا- پارێزگار وەک سەرۆکی ئەنجومەنی

بی. جێگری پارێزگاری من

ج - سێ بەڕێوەبەری باڵای بانکی ناوەندی عێراق، لەوانە بەڕێوەبەرانی لق لەسەر بنەمای خولانەوە.

د - سێ کەسی تر کە شارەزاییان لە کاروباری دراوی و بانکی و یاساییدا هەیە کە پێشتر لە ماوەی یەک ساڵدا لە کاندیدکردنیان بۆ ئەنجومەنەکە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دانەنراوە.

شیاویی بۆ دامەزراندن و خزمەتکردن

ماددەی 12

1 - پارێزگار و جێگری پارێزگار و ئەندامانی تری ئەنجومەنەکە دەبێت ئەو کەسانە بن کە ستایشی نەزاهەیان بکەن، بڕوانامەی زانکۆیان هەبێت یان شارەزایی پیشەیی درێژخایەنیان هەبێت و لەبوارەکانی بانکی، ئابووری، دارایی، بازرگانی یان یاسادا لێهاتوویی هەبێت.

2 - کەسێک بەکەم زانی بۆ دامەزراندن بۆ خزمەتکردن لەئەنجومەنەکە ئەگەر بەپێی بڕیاری دەسەڵاتی دامەزراندن:

ع - کەسەکە هاووڵاتییەکی غەیرەعێراقییە

ب- کەسەکە نەشیاو یان نەگونجاوە

ج - ئەگەر کەسێک یان هەر کەسێک پەیوەندی لەگەڵ کەسێکدا هەبێت چ لەگەڵ کۆمەڵەی بینراو، خوێن یان خوێندا، لەوانە وەرگرتنی منداڵ یان دەستبەسەرکردنی منداڵ لەلایەن ئەو کەسە یان هەر کەسێکی تر کە لەماڵەکەیدا نیشتەجێیە و بەرژەوەندی بازرگانی ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ

3 - نابێت پارێزگار و جێگری پارێزگار و ئەندامانی تری ئەنجومەنەکە لە کاردابن:

ع - هەر کارێکی تر لەبانکی ناوەندی عێراق وەربگرە چ پارە بدرێت یان نا، جگە لەو کەسانەی کە بڕێکی دیاریکراویان بۆ وانە وتنەوە یان چالاکی ئەکادیمی تر ئەنجام داوە مادام کرێی ئەو جۆرە چالاکیانە وەرناگرن و لەگەڵ ئەدای ئەرک و بەرپرسیارێتیەکانیان لەبانک

ب - بۆ وەرگرتنی هەر پۆستێک جگە لەوەی لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە بۆ خزمەتکردن لەکەرتی گشتیدا ئەنجام بدرێت مەگەر لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە کاندید بکرێت.

ج - ببێتە ئەندامی ئەنجومەنی یاسادانان.

د - فەرمانبەر بێت یان فەرمانبەری حکومەت بێت یان

ە - ببێتە بەڕێوەبەر، فەرمانبەر، بەرپرس یان پشکی هەر بانکێک یان هەر قەوارەیەکی تر لەژێر کۆنترۆڵی بانکی ناوەندی عێراقدا بێت.

دامەزراندن و درێژی خزمەتگوزاری بۆ ئەندامانی ئەنجومەن

ماددەی 13

بڕگەی (1) ی ئەم مادەیە بە پێی مادەی (1) یاسای هەمواری یەکەمی یاسای بانکی ناوەندی عێراق کە بە فەرمانی ژمارە (56) ی ساڵی 2004 لە لایەن دەسەڵاتی کاتی هاوپەیمانانەوە دەرچووە (هەڵوەشاوەتەوە)، ژمارە 63ی ساڵی 2007 هەڵوەشاوەتەوە.

ئاشکراکردنی بەرژەوەندیەکان

ماددەی 15

1- هەر ئەندامێکی ئەنجومەنەکە ساڵانە بەنووسراو بۆ ئەنجومەنەکە ڕابگەیەنێت و بەپێی هەر ڕێنماییەک کە لەلایەن ئەنجومەنەوە دەرکراوە لەسەر بەرژەوەندی کردەوە ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆکانی یان هەر کەسێک پەیوەست بێت بەئەندامی ئەنجومەنەوە لەگەڵ سۆرکردنەوە و خوێن و کۆمەڵەی خوێن و

2 - پێش بەرزکردنەوەی دیبەیتەکە لەسەر بابەتی ڕاگەیاندنی بەرژەوەندیەکان کە لە پەرەگرافی 1 ی ئەنجومەندا هاتووە، پێویستە ئەو ئەندامەی ئەنجومەنی پەیوەندیدار جارێکی تر بەرژەوەندیەکانی خۆی ئاشکرا بکات و چیتر بەشداری لە هیچ گفتوگۆ و بڕیارێکدا نەکات لەسەر بابەتەکە.

3 - بۆ ماوەی یەک ساڵ دەستبەجێ دوای جێهێشتنی بانکی ناوەندی عێراق، سەرۆکی پێشوو، جێگر یان سەرۆکی وردبینی ناوخۆ ناتوانێت لەژێر چاودێری بانکی ناوەندی عێراق خزمەت بکات یان نوێنەرایەتی بانکێک یان دامەزراوەیەکی تر بکات. یان مامەڵە لەگەڵ هەر پرس و کێشەیەکی تایبەتدا بکات لەگەڵ بانکی ناوەندی عێراق پێشتر ڕەزامەندیی نوسراوی ئەنجومەنی بەڕێوەبەری هەڵبژاردنی ئەو جۆرە کرێیانە، چونکە ئەو کرێیانە بەشێوەیەکی ئۆتۆماتیکی کەمدەکرێتەوە بۆ ئەو بڕە داهاتەی کە پارێزگاری پێشوو، جێگری پارێزگار یان سەرۆکی چاودێری ناوخۆ بۆ هەر کارێک کە کرێی بۆ وەردەگرێت.

دەسەڵات و ئەرکەکانی ئەنجومەنی

ماددەی 16

بۆ پەیوەست بوون بە ئامانجی سەرەکی و ئامانجی تر کە لە ماددەی 3دا دانراوە، ئەنجومەنەکە دەبێت لە سنووری ئەم یاسایەدا بێت.

پەرەپێدان و پێناسەکردنی ئامانجی سەرەکی سیاسەتی دراو.

ب - داڕشتنی سیاسەتەکان بۆ گەیشتن بە ئامانجی سەرەکی سیاسەتی دراوی، لەوانە سیاسەتی ڕێژەی ئاڵوگۆڕ، سنوردارکردن لەسەر ئۆپەراسیۆنەکانی بازاڕی کراوە کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە بەڕێوەدەبرێت و سیاسەتی ڕێژەی قازانج بۆ دابینکردنی سامانەکانی تر بۆ کەرتی بانک

ج - بڕیاری دەرکردنی بانکۆت و دراوی عێراقی بەپێی مادەی 32.

د - دەرکردنی مۆڵەت یان پشوو و دانانی ڕێوشوێن بۆ ڕێکخستنی سەلامەتی و سەلامەتی بانکەکان کە لە یاسای بانکیدا دیاریکراوە.

ە - دیاریکردنی مەرجەکانی خزمەتگوزاری وەک بانکدار و ڕاوێژکار و بریکاری دارایی بۆ حکومەت بەپێی برگەی 4.

وە - یاساکانی سیستەمی پارەدان بەپێی مادەی 39 پەسەنددەکات.

گ - پەسەندکردنی هەموو ڕاپۆرت و ڕاسپاردەکان کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە پێشکەشی حکومەت یان یاسادانان کراوە.

بڕیار لەسەر بەشداری بانکی ناوەندی لە ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان کە ئەندامێتی بۆ بانکە ناوەندییەکان کراوەیە

من - بڕیار دان کە ئایا بانکی ناوەندی عێراق حسابێک لە تۆمارەکانی بانکی ناوەندی بیانی یان حکومەتی بیانی یان ڕێکخراوی نێودەوڵەتیدا دەکاتەوە و ئەژمێرێک بە ناوی خۆی لە تۆماری بانکی ناوەندی بیانی یان ڕێکخراوە داراییە نێودەوڵەتییەکاندا هەڵدەگرێت

بڕیاری ئەوە دەدرێت کە ئایا بانکی ناوەندی عێراق دەبێت ئاسایش بۆ دین دەربکات و ئەگەر وابێت بەپێی مادده و مەرجە دیاریکراوەکان دەبێت

ک - دەستنیشانکردنی پۆلێنەکانی ئەو سامانانەی کە گونجاون بۆ وەبەرهێنان لە یەدەگی ئاڵوگۆڕی بیانی و سەرچاوە داراییەکانی تری بانکی ناوەندی عێراق.

بۆ دیاریکردنی ئەو ماددانەی کە لەسەری دامەزراوە لەو داشکاندنانەی کە بانکی ناوەندی عێراق تێیدا بەشدارە و بەپێی مادەی 28

م - پەسندکردن، لانی کەم سێ پێنجەمی ئەندامانی بۆردەکە، لەسەر هەر قەرزێک یان گرەنتییەک کە بەپێی مادەی 3 بدرێت بەبانک.

یاسا لاوەکیەکان ڕێنمایی و یاساکانی ناوخۆی جێبەجێ دەکرێت بۆ بەڕێوەبردن و کاری بانکی ناوەندی عێراق و دیاریکردنی پێکهاتەی ڕێکخستنی بانکی ناوەندی عێراق، لەوانە شوێنی لقەکانی بانکی ناوەندی عێراق.

ئێن- پەسەندکردنی سیستەمی کۆنترۆڵی ناوخۆ لە بانکی ناوەندی.

ڕێوشوێنەکان بگرنەبەر کە لەپرۆسەی بڕیاردانی ناوخۆی بانکی ناوەندی عێراق پەیڕەوی بکرێن

بودجەی ساڵانە و پلانی خاوەنەکانی بانکی ناوەندی عێراق

پەسەندکردنی دەرچوون و بڵاوکردنەوەی ڕاپۆرتی ساڵانە و بەیاننامە داراییەکانی ساڵانە.

٧ - هەموو ڕێنمایی و ڕێنماییەکان بۆ داوا گشتیەکان دابگیرێن بۆ ئەوەی لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دەربکرێت.

بڕیاردان لەسەر هەر پرسێکی تر، لەناو دەسەڵاتی بانکی ناوەندی عێراق و ئەو بەرپرسیارێتیانەی کە لەم یاسایەدا بە هیچ کەس و گروپێکی دیکە نەدراوە.

کۆبوونەوەکان

ماددەی 17

ئەنجومەنەکە لەسەر بانگهێشتی سەرۆکەکەی کۆدەکرێتەوە و بەلایەنی کەمەوە سێیەکی ئەندامەکانی مانگانە جارێک ئامادەبوون

قورم

ماددەی 18

پێویستە قەرارەکە بۆ ئامادەبوون بێت لەکۆبونەوەکەی ئەنجومەنی بەزۆرینەی ئەندامان لەوانە پارێزگار یان لەنەبونیدا جێگری پارێزگار لەتواناى خۆی وەک سەرۆکی ئەنجومەنەکە

بڕیارنامەکانی ئەنجومەن

ماددەی 19

1- بڕیارەکانی ئەنجومەنەکە بەزۆرینەی دەنگی ئەندامەکانی پەسەند دەکرێت. ئەگەر ژمارەی دەنگەکان یەکسان بێت ئەوا دەنگی سەرۆکی ئەنجومەنەکە دەنگدانی یەکلاکەرەوەیە.

2 - بڕیارەکانی ئەنجومەنەکە ڕەوایە هەرچۆن و کەی و بەپێی ڕێنماییەکانی ئەنجومەن وەک لەخولەکانی دانیشتنەکەدا تۆمارکراوە یان نەبوونی ئەو جۆرە ڕێنماییانە لەکاتی خۆیدا و هەر جیاوازی بیروڕایەک لەو تۆمارانەدا تۆمار دەکرێت.

پارێزگار وەک بەڕێوەبەری گشتی

1- وەک بەڕێوەبەری جێبەجێکاری بانکی ناوەندی عێراق، پارێزگار بەرپرسیار دەبێت لەجێبەجێکردنی بڕیارەکانی ئەنجومەنی و پارێزگار کارەکانی ڕۆژ بەرۆژی بانکی ناوەندی عێراق بەڕێوەدەبات و هەر دەسەڵاتێک لەلایەن ئەنجومەنەوە بدرێتە ئەو

2- جێگری پارێزگاری من پارێزگار یارمەتی بەڕێوەبردنی ئۆپەراسیۆنەکانی بانکی ناوەندی عێراق دەدات

3- ئەنجومەنەکە دەتوانێت ئەو حوکمە ڕێکخەرانە دامەزرێنێت کە ڕێگە بە پارێزگار دەدات کە هەرکام لە دەسەڵاتەکانی بداتە ئەندامانی ئەنجومەنی تر یان بە ستافی پێشکەوتووی بانکی ناوەندی عێراق، لەوانە ڕێگەدان بە یەک یان دوو کەس پێکەوە.

4 - پارێزگار دەستنیشانی کارمەندان و کڕیاران و پەیامنێرانی بانکی ناوەندی عێراق دەکات یان کۆتایی پێدەهێنێت، لەو مەرج و ماددانەی کە لەپلانی خاوەنەکان و ڕێنماییەکانی تر کە لەلایەن ئەنجومەنەوە پەسەند دەکرێت، ئەگەر هەبێت.

بەریەک کەوتنەکانی بەرژەوەندی

ماددەی 21

1 - لەماوەی خزمەتکردن یان دامەزراندن لەگەڵ بانکی ناوەندی عێراق پارێزگارو جێگرەکانی و ئەندامانی تری ئەنجومەنی و کارمەندانی بانکی ناوەندی هیچ متمانەیەک لەهیچ بانک و دامەزراوەیەکی تری ژێر دەسەڵاتی بانکی ناوەندی عێراق وەرناگرن جگە لە بۆردەکە ڕێگە بە قەرز و مەرجی بازاڕ دەدات بۆ ئەو دامەزراوانە بۆ ئەوەی قەرزدەرەکان توانای پارەدانی کڕینی ماڵێک بدەن بۆ بەکارهێنانی کەسی، بۆ ئەوەی پارەی خوێندن یان خەرجی پزیشکی بدەن بۆ مەبەستی خێزان. بۆردەکە ڕێنماییە ناوەکیەکان پەرەپێدەدات کە پێوەرەکان ڕێک خراون لەگەڵ ئەم جۆرە متمانەیانە.

2 - بانکی ناوەندی عێراق ئاسانکاری بۆ دابینکردنی متمانە و بەپێی بارودۆخی بازاڕەکانی پارێزگارو جێگری پارێزگارو ئەندامانی تری ئەنجومەنی و فەرمانبەرانی بانکی ناوەندی عێراق دەدات بۆ کڕینی نیشتەجێبوون بۆ بەکارهێنانی کەسی، بۆ

3. له ماوەی کارکردنیدا، بەڕێوبەری گشتی و دوو جێگرەکەی و ئەندامانی تری ئەنجومەنی کارگێڕی هەموو خزمەتگوزارییەکانیان بۆ بانکی ناوەندی عێراق تەرخان دەکەن و هیچ کامیان، چ کرێ وەرنەگرن و نەتوانن کرێ وەرنەگرن، ناتوانن پۆستێکی دیکە بۆ کاندیدێک لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە 2 یان بڕی وانە وتنەوە و چالاکییە ئەکادیمیەکانی تر دیاری بکات تا ئەو کاتەی نەیکات تۆمەتی ئەو چالاکییە دەدرێت و دەست لە ئەرک و بەرپرسیارێتی تاک لە بانکی ناوەندی وەرناگرێت عێراق.

4- ناتوانرێت فەرمانبەری بانکی ناوەندی عێراق بۆ کارێکی تر دابمەزرێنرێت، چ قازانج بێت یان بێ سوود، بەمەرجێک ئەنجومەنەکە ڕێنمایی ناوخۆیی دابنێت و کۆمەڵێک لە پیشە یان چەند پۆلێکی دیاریکراو لە پیشەی دیکە دوور دەخاتەوە پیشەیەک وەک وانە وتنەوە لەم مەرجانە ئەگەر ئەنجومەنەکە قەناعەتی بەوە هەبێت کە هیچ ناکۆکییەکی بەرژەوەندی تێدا نییە

4 - کارمەندی بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە کارێکی تر لە یەکدا هەڵناگرێت، چ قازانج بێت یان نا، بەمەرجێک بۆردەکە ڕێنوێنی ناوخۆیی دابنێت و کۆمەڵێک پلەو پایەی دیاریکراوی پۆستەکان یان چەند پۆلێکی دیاریکراوی پۆستەکانی تر، وەک وانە وتنەوە لەم مەرجانە

5 - پارێزگارو جێگری پارێزگارو ئەندامەکانی تری ئەنجومەنی یان فەرمانبەرانی بانکی ناوەندی عێراق، ڕەنگە هیچ دیاری و متمانەیەک بۆ خۆی یان بۆ بەرژەوەندی هیچ کەسێک لەخێزانەکەی قبوڵ نەکات، کە پەیوەندی بازرگانی یان دارایی لەگەڵیدا هەبێت، ئەگەر قبوڵکردن یان خۆ

هاوبەشیکردنی نهێنی و زانیاری

ماددەی 22

1 - کەسێک کە وەک پارێزگار و جێگری پارێزگار کاردەکات، ئەندامێکی تری ئەنجومەنەکە یان فەرمانبەر، کرپار یان پەیامنێری بانکی ناوەندی عێراق ڕێگە نادرێت:

ا - دیاریکردنی، ئاشکراکردن یان بڵاوکردنەوەی زانیاری تایبەت بەدەستهاتوو لەکاتی جێبەجێکردنی ئەرکە ڕەسمییەکان، جگە لەوەی داوای لێکراوە و لەسەر بنەمای بڕگەی 2 ی ئەم مادەیە و بەپێی پێویست بۆ جێبەجێکردنی هەر کار و بەرپرسیارێتیەک کە لەلایەن ئەم یاسایەوە یاسای بانکی یان هەر یاسا

ب- ئەم زانیاریە بەکاربێنە، یان ڕێگە بدە بۆ ئەوەی بەکار بهێنرێت بۆ دەستکەوتی کەسی.

2 - بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە زانیاری ئاڵوگۆڕ بکات لەسەر بابەتە ڕێکخەرییەکان، بەباشتر لەسەر بنەمای یاداشتی لێکتێگەیشتن لەگەڵ بانکە ناوەندییەکان و لەگەڵ لایەنە چاودێرییە داراییەکان و ئاڵوگۆڕی ئەو جۆرە زانیاریانە لەوانەیە زانیاری نهێنی تێدابێت بەمەرجێک بانکی ناوەندی عێرا

3 - بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە بچێتە ناو یاداشتێکی لێکتێگەیشتن لەگەڵ بانکە ناوەندییەکان یان لەگەڵ دەسەڵاتی ڕێکخستنی دارایی بۆ پەرەپێدانی مەودایەک بۆ ڕێکارەکان و وردەکارییەکانی تر بۆ ئاڵوگۆڕی زانیاری.

پارێزبەندی لە ڕێکارە یاساییەکان

ماددەی 23

1 - هیچ ئەندامێکی بۆرد و فەرمانبەر و موەکیلەکەی بانکی ناوەندی عێراق، لەڕووی یاسایی و شەخسییەوە بەرپرس نییە لە زیانی هەر کارێک یان شکستێک لە ئەدای ئەرکەکەی یان چەمکی جێبەجێکردنی ئەرکە ڕەسمییەکانی و لەچوارچێوەی دامەزراندن یان ئاڕاستە

2- بانکی ناوەندی عێراق قەرەبووی ئەندامەکەی بۆردەکە دەکاتەوە، کاردار یا موجر بانک هرنقسمت قانونی کە در پی هرنقسم قانونی کە درمناسب باعملکرد وکالت خود ویا مفهومی کە درمقرر کارش و یا برای رهنمون کردنش دراین قانون بە کار می برد، بە هرنقسمت قانونی کە دراین قانون بە کار می برد، درمیان هرنقش قانونی کە بە وی درمیان است، بە کار نکشد.

چوارەم

پەیوەندییە گشتییەکان لەگەڵ حکومەت

ڕاوێژ لەگەڵ حکومەت

ماددەی 24

1 - پارێزگار و نوێنەرانی تری بانکی ناوەندی عێراق و بەرپرسانی حکومەت کۆبوونەوەی ئاسایی ئەنجام بدەن بۆ ئاڵوگۆڕکردنی زانیاری و بیروڕا سەبارەت بە یەکبوونی سیاسەتی دراوی و دارایی، هەمە لە بواری بەرپرسیارێتی و هەمیش لەسەر پرسەکانی تری بەرژەوەندی

2 - پارێزگار، جێگری پارێزگارم بۆی هەیە لەسەر ناوی بانکی ناوەندی عێراق ئامادەبێت لە کۆبوونەوەکان لەگەڵ حکومەتدا بۆ پێشکەشکردنی ئامۆژگاری و زانیاری لە چوارچێوەی دەسەڵاتی بانکی ناوەندیدا.

کارەکان بەناوی حکومەتەوە

ماددەی 25

1- حکومەت لەوانەیە بەمانەی خوارەوە بانکی ناوەندی عێراق پێ بسپێرێت:

ا- هەڵگرتنی حیسابەکانی حکومەت

ب - بەشداری لەبەڕێوەبەرایەتی و وەک بریکاری دارایی و قەرزی ناوخۆیی و بیانی لەلایەن حکومەتەوە.

ج - بەشداریکردن لەگەڵ نوێنەرانی تری حکومەت یان ڕێگەدان بەحکومەت بۆ نوێنەرایەتیکردنیان لەدانوستان لەگەڵ وڵاتانی دەرەوەو هەروەها لەگەڵ دامەزراوە نێودەوڵەتییەکاندا لەسەر کێشە دراوی و داراییەکان.

د - تەواوکردنی ئۆپەراسیۆنە داراییەکان لە نرخی بازاڕدا لە پەیوەندی بە جێبەجێکردنی خەرمانەکان، ترانسفنس خارجی و دیگر عملیات ها برمبنای اتکایی کە برمبنای اتفاقات و یا اقسابات مالی بین الدولی کە حکومت با دارایی خارجی بە کار می نهد، بە 1 می سپارد کە در نتیجة اون عملیات 2 و بانک مرکزی عراق هر عملیات مالی را کە در برگیرند و یا بە نام و بار مالی و یا بە نام و بار مالی و یا بە نام و یا بە نام دەربارەی حکومەت

ە - ئەنجامدانی ئەرکەکان تا ئەو ڕادەیەی کە لەلایەن حکومەتەوە دیاری دەکرێت، لە ئەندامێتی دەوڵەت لە دامەزراوە نێودەوڵەتییەکان و دارایی و دراویدا سەرهەڵدەدا.

2 - بانکی ناوەندی عێراق لەسەر بنەمای داپۆشینی تێچووی جێبەجێکردنی کارەکان بەپێی ئەو مادەیە لەلایەن حکومەتەوە دەدرێت.

ڕێگەگرتن لە پێدانی قەرزی حکومەت

ماددەی 26

1 - بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە متمانەیەکی ڕاستەوخۆ یان ناراستەوخۆ نەبەخشێت بە حکومەت یان هیچ دامەزراوەیەکی گشتی حکومەت جگە لەوەی کە بانکی ناوەندی عێراق ڕەنگە بەپێی مادەی 31 پاڵپشتی ساغکەرەوە بکات بۆ بانکە بازرگانییەکانی سەر بە حکو

2 - بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە ئاسایشەکانی حکومەت بکڕێت بەمەرجێک ئەو جۆرە کڕینە لەبازاڕی دووەمدا بکرێت و تەنیا پەیوەندی بە پرۆسەکانی بازاڕەوە هەبێت.

ماددەی 26 قەدەغەی بەکارهێنانی ئاسایشی حکومەت ڕوون ناکاتەوە لە پەیوەندی بە هەر بوارێک لە کردارەکانی بازاڕی کراوە یان وەک پەیمانێک بۆ ئاسانکاریەکان.

ناونیشان 5

یەدەگی فەرمی بیانی

بەشی یەدەگی فەرمی بیانی

ماددەی 27

بانکی ناوەندی عێراق هەموو مامەڵەیەک بە سەرمایەی دەرەکی ئەنجام دەدات و هەموو یەدەگی فەرمی بیانی وڵات بە پێی باشترین کرداری نێودەوڵەتی بەڕێوە دەبات و لە ژێر ئامانجی سیاسەتی دراویدایە بۆردەکە لەوانەیە ئەم یەدەگیانە وەبەرهێنان بکات لە هەر سامانێک یان هەر یەکێک لەم سامانانەی خوارەوە:

زێڕی کاش لە کۆفرەکانی بانکی ناوەندی عێراق هەڵدەگیرێت

ب- بانکۆت و کانزاکان لە دراوی بیانیدا بە گشتی بەکاردێت بۆ پێدانی پارەدانی نێودەوڵەتی لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە یان بۆ بانکی ناوەندی عێراق

ج - هاوسەنگی کریدیت بەپێی داواکاری یان لەماوەیەکی کورتدا لە دراوی بیانیدا بە گشتی بەکاردێت بۆ ئەوەی پارەدانی نێودەوڵەتی لە حساباتی بانکی ناوەندی عێراق ئەنجام بدرێت، یان بە پێچەوانەوە لە ڕێگەی ڕێکەوتننامەکانی کڕینەوە لەگەڵ بانکە ناوەندییە بیانییەکان، ڕێکخراوە داراییە

مافی وێنەکێشانی تایبەت لە هەژماری عێراق لەگەڵ سندوقی دراوی نێودەوڵەتیدا گیراوە

ه. دانانی یەدەگی عێراق لە سندوقی نێودەوڵەتی نێودەوڵەتی

ف - هەر ئاسایشێکی بازاڕکراو کە لەلایەنەوە دەرکراوە، یان هەڵگرتنی نیاز و متمانە لەحکومەتە بیانییەکان و بانکە ناوەندەکان یان دامەزراوە داراییە نێودەوڵەتییەکان کە بە دراوی بیانی دەدرێت کە بە شێوەیەکی ئاسایی بۆ پێدانی پارەدانی نێودەوڵەتی بەکاردێت و لەلایەن بانکی ناوەندی عێراق

ناونیشان 6

کاری پارە

کردنەوەی ئۆپەراسیۆنەکانی بازاڕ و ئاسانکاری هەمیشەیی

ماددەی 28

بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە بە گوێرەی ئامانجی خۆی، ئۆپەراسیۆنی بازاڕی ئازاد لەگەڵ بانکە بازرگانییەکان ئەنجام بدات کە بەپێی یاسای بانکی یان بە هەڵبژاردنی بانکی ناوەندی عێراق مۆڵەتیان پێدراوە یان مۆڵەتیان پێدراوە پابەندبوون بەڕێنماییەکانی بانکی ناوەندی عێراق و کۆمپانیاکانی تری نێوەندگیری دارایی مۆڵەتپێدراو و پێدانی ئاسانکاری هەمیشەیی بۆ بانکە بازرگانییەکان کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە مۆڵەتیان پێدراوە و بەپێی یاسای بانکی و بەپێی ئەو ڕێنماییانەی لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە

ع - کڕین یان فرۆشتن دەستبەجێ و دەستبەجێ یان لەسەر بنەمای پەیماننامەکانی دووبارە کڕینەوە یان ئامێرە داراییە هاوشێوەکانی تر، ئاسایشی قەرز کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دەرکراوە یان لەلایەن حکومەتی هەڵگرەوە دەگەڕێتەوە بۆ بازاڕ بەمەرجێک کڕین

ب - کڕین یان فرۆشتن دەستبەجێ و بۆ ئاڵوگۆڕی بیانی

ج - داشکاندنی پارە یان بۆندەکان.

د - پێدانی قەرزی تەواو مسۆگەر کراو بە گرەنتی خانووبەرە.

ە - قەبووڵکردنی ئەو سپاردنانەی کە سوودیان لە بانکەکانەوە هەڵگرتوە.

مەرجەکانی یەدەگ

یەدەگی یاسایی

ماددەی 29

1 - بەمەبەستی جێبەجێکردنی سیاسەتی دراوی لەعیراق، بانکی ناوەندی عێراق لەڕێگەی ڕێنماییەکانییەوە دەبێت داوا لەبانکەکان بکات کە یەدەگەکان لەشێوەی پۆشاکی نەقدی یان پارەدان لەگەڵ بانکی ناوەندی عێراق بپارێزن. ئەم جۆرە یەدەگانە لە کەمترین ئاستی سەپێنراودا دەپارێزرێن، وەک ڕێژەی ئاستی لە کۆتایی ڕۆژدا دەژمێردرێن لەو ماوەیەی کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دیاری کراوە و بەستراوەتەوە بە قەبارە و سرووشت یان پێگەیشتنی سەرمایەی بانکەکان و سەرمایە قەرزکراوەکان و مەرجە هاوشێوەکان کە لەلایەن بانکی ناوەندی بانکەکان لەوانەیە حسابەکانی یەدەگی زیادە لە هەر کاتێکی دیاریکراودا زیاد نەکەن و ئەم ئاستە یەدەگییە پێویستانە هەمان ئاستی یەدەگ دەبێت بۆ هەموو بانکەکان بۆ هەر پۆلێک لە قەرزەکان و دەکرێت قەرەبوو بکرێنەوە.

2 - بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە لە هەر بانکێک بسەپێنێت و دەستکەوێت کە لە پاراستنی یەدەگی پێویست و کەمترین ئاستەکانیان کە بەپێی پەرەگرافی 1 داسەپێندراون ڕێژەی قازانجی سزا لەسەر کەمبوونی یەدەگی پێویست بۆ ئەو جۆرە بانکانە بسەپێنێت، تا ئەو کاتەی کە

قەرزدەری دوا هاوینەهەواری

ماددەی 30

لە هەلومەرجێکی نائاساییدا بانکی ناوەندی عێراق دەتوانێت بە پێی ئەو مەرج و حاڵەتانەی کە پێناسە کراوە ڕۆڵی قەرزدەری دوا سەیرانگای بانکی ڕێگەپێدراو ببینێت یان مۆڵەتێک هەبێت کە بانکی ناوەندی عێراق بەپێی یاسای بانکی دەریکردووە ئەو جۆرە پشتیوانییە بە بەخشینی هاوکاری دارایی بۆ بانکەکە، یان بە بەخششی ئەو بانکە، بۆ ماوەی زیاتر لە سێ مانگی تازەکردنەوەی لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە لەسەر بنەمای بەرنامەیەک کە ڕێکارەکانی پەیوەست بە بانکەکە دیاری دەکات و بەکاری دەهێنێت بەمەرجێک پابەند

ع - لەڕوانگەی بانکی ناوەندی عێراقەوە بانکەکە لەڕووی داراییەوە لەبەردەستدا بوو و توانای دابینکردنی گرەنتی زیاتری گونجاوی هەبوو، داواش بۆ هاوکاری دارایی لەسەر بنەمای پێویستی باشترکردنی شلەمەنی بوو، یان

ب - ئەو جۆرە هاوکارییانە پێویستە بۆ پاراستنی سەقامگیریی سیستمی دارایی و وەزیری داراییش بە ناوی حکومەتەوە گەرەنتی نوسراوی بۆ بانکی ناوەندی عێراق دەرکرد کە قەرزەکەی تێدا دەدرێتەوە.

ناونیشانی 8

دراو

یەکەی دراو

ماددەی 31

دینار یەکەی دراوی نەتەوەیی عێراقە

دەرکردنی دراو

ماددەی 32

1 - مافی دەرکردنی بانکۆت و دراو بۆ بازرگانیکردن لەعێراق سنووردارە بەبانکی ناوەندی عێراق بەتایبەتی. ئەو بانکنەتانەی کە بەپێی ئەم مادەیە دەرکراون یەکەم کرێن لەسەر سەرمایەکانی بانکی ناوەندی عێراق بانکی ناوەندی عێراق رێکخستنێکی گونجاو دەکات بۆ دەرکردنی بانکۆت و دراوەکانی کە پێویستن بۆ بازرگانیکردن لەعێراقدا بانکۆمێنت و دراوەکانی بانکی ناوەندی عێراق و بانکەکە بەپڕۆژەیاسا و هیچ جۆرە دۆکیومێنتێکی تری بازرگانی لەسەر بنەمای یاسای بازرگانی جێبەجێکراو لە عێراقدا ناژمێردرێت و بانکی ناوەندی عێراق بەپێی ئەو یاسایە ناچارە بەپێی ئەو یاسایە قبوڵیان بکات

2 - تەنیا بانکنەت و دراوی دەرکراوە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە کە لەگەڕانەوە نەکشاوەتەوە هێزێکی یاسایی لەعێراقدا دەبێت.

3- بەپێی ڕێنماییەکانی، بانکی ناوەندی عێراق ڕەنگە چەندێتیی بانکۆت و ئامێرەکان دیاری بکات کە دەبێت وەک پابەندی یاسایی قبوڵ بکرێت لە پێدانی پابەندیی و دیاریکردنی پۆلێنەکان بۆ ئەو بانکۆت و ئامێرانەی کە تێیدا پارەدان بە بڕە دیاریکراوەکان یان سنووری ئەو بڕە

4 - بانکی ناوەندی عێراق بەرپرسیار دەبێت لەدابینکردنی بانکۆقی عێراقی و دراو و بەدواداهێنانی ئاسایش و دابینکردنی بانکۆت و دراوەکان و بە ژمارەی پێویست لەهەموو هەرێمەکان و لەهەموو کاتەکاندا.

چاپکردنی بانکۆت و دراوەکان

پرۆسەی هەستەوەر

ماددەی 33

1 - **بانکی ناوەندی عێراق لە ژێر بەندی ڕێساکانیدا، پێوانەکان، شێوە، مادەکانی لە بەرهەمهێنان و ناوەڕۆک و کاغەز و دیزاین و تایبەتمەندییەکانی تری بانکۆت و دراودا دیاری دەکات. تێمپلەیتەکانی چاپکردن یان مینرپێژکردن و مافی موڵکداریی فکری بۆ دیزاینی دراو سەر بە بانکی ناوەندی عێراقە**

2 - **بانکی ناوەندی عێراق ئامادەکاری دەکات بۆ چاپکردنی بانکۆت و مینرپێژکردنی دراوەکان و زامنی و سەلامەتی پاراستنی بانکۆت و دراوەکان کە تا ئێستا دەرنەچووە.**

3 - **بانکی ناوەندی عێراق تەنیا بەرپرسە لە سەلامەتی و ئاسایشی پرۆسەی تێکشکاندنی بانکۆت و دراوەکان بۆ دەستبەسەرداگرتن و وێرانکردن لەکاتی پێویستدا بۆ تێمپلەیت و پلیت و بانکۆت و ئامێرەکانی پێشوو. بانکی ناوەندی عێراق مافی تەواوی هەیە کە سکەکان هەڵوەشێتەوە و کانزای گیراو بفرۆشێت**

4 - **لەسەر داوای هەر کەسێک یان دامەزراوەیەکی تایبەت، بانکی ناوەندیی عێراق بانک نوقس و دراوەکان بە تێبینی کاش و ئامێرەکانی تر بە بڕی یەکسان بەبێ کرێ و کۆمیسۆن جێگۆڕکێ دەکات.**

5 - **کۆی ئەو بناس و ئامێرانەی لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دەرکراون لەبانکی ناوەندیی دارایی عێراق وەک قەرز تۆمارکراوە و ئەو جۆرە قەرزانەش لە تۆماری یەدەگی دراودا بانکۆت و دراو ناگرێتەوە.**

کشانەوەی بانکۆتەکان

هەروەها دراوەکان نادروستن.

ماددەی 34

1. **بانکۆت و دراوەکان بە هیچ جۆرێک ڕەچاو ناکرێت کە بۆچوونی یاساییان هەبێت لەسەر بنەمای برگەی** 2 **ی ئەم مادەیە. بانکی ناوەندی عێراق جێگۆڕکێی بانکۆت و دراوەکان بە تێبینی کاش و دراوەکانی یەکسان بە بەها دەکشێتەوە و هەر بانکۆتێک یان دراوێک کە بەم شێوەیە بۆی دابین کراوە بە ناگۆڕدرێت**

2 - **بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە ڕەتی بکاتەوە کە لەجێی بانکۆقی نایاسایی و دراوەکان بگرێتەوە ئەگەر دیزاینەکان بێهواش بن بهم هزج، مصنوف، یا** 5.0٪ 5.0٪ **بر رویه خود را باختند، بهگونهای که بدون قسمت به**

حال خود، به بانک مرکزی عراق، سندی مقنع و مقنع در بانک مرکزی عراق که اقشار مصون را به کل بهم هلاک و درین حال، با اتکا به اقوال کامل، به کل و یا در فراز خود، به هلاک و هلاک می کنند.

3 - بانکی ناوەندی عێراق پێویست ناکات هیچ قەرەبوویەک بۆ بانکۆت یان کانزاکان دابین بکات کە ون بووە، دزرابێت یان لەناوچووبێت و بێ قەرەبووی هیچ بانکوێتێک زەوت بکرێت کە فۆرمی دەرەکییان گۆڕاوە، لەوانە بە تایبەتی، ئەو بانکۆتانەی لەسەریان نووسراوە،

کشانەوەی دراو

ماددەی 35

پێویستە هەموو کەسێک کە خاوەنی بانکنەت و سکەی ساختەیە بنێرن بۆ بانکی ناوەندی عێراق

کشانەوەی دراو

ماددەی 36

1 - بانکی ناوەندی عێراق ڕەنگە بە دەرکردنی و بەبێ کۆکردنەوەی کرێ، چەند بانکۆت و ئامێرێکی دیاریکراوی یەکسان بە بەها بڕیار بدات: بڕیاری کشانەوەی بانکۆت یان دراوەکان لە شێوەی ڕێسایەک لە بانکی ناوەندی عێراق دەربکرێت کە ماوەی پرۆسەی جێگۆڕکێ دیاری دەکات، شوێن و

2 - لە کۆتایی ماوەی جێگرەوەدا، یان هەر کاتێک لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دیاری کراوە، دەبێت بانکۆت و ئامێرەکان لە خولانەوە بکشێنەوە و ڕێکارە یاساییەکانیان کۆتایی پێ بهێنرێت.

3 - بانکی ناوەندی عێراق دەبێت ڕای گشتی ئاگادار بکاتەوە، بە ڕاگەیاندنی لە بولێتی فەرمیدا ئەو بانکۆت و ئامێرانەی کە دەسەڵاتی پاککردنەوەی یاسایەکیان هەیە.

ئازادی دراو

ماددەی 37

لایەنی بەڵێندەر یان هەر پرۆژەیەکی تری خۆبەخشانە یان مامەڵەکانی بازرگانی، لەوانە فاکتۆر، ئامێر، پرۆژە یاساکە یان ئاسایش، لەوانەیە پابەندبوونیان بە هەر دراوێک کە لەسەری ڕێککەوتبێت هەڵبسەنگێنێت. پێدانی هەر قەرزێک یان پەیمانێک کە لە گرێبەستەکە یان هەر پرۆژەیەکی تری خۆبەخشانە و مامەڵە بازرگانیەکان، لەوانە پرۆژە یاساکە، ئامێرەکان یان ئاسایشەکان، دەکرێت لە هەر دراوێک ڕێکبخرێت وەک دراوی پارەدان. هەر ڕێکەوتنێک لەوانەیە بە شێوەیەکی ئاشکرا یان بە پێی ئەم مادەیە تێبگات لە ڕێگەی هەلومەرجەوە، کە شێوازی مامەڵەکردنی بازرگانی و بەکارهێنانی بازرگانی یان ئەدا لەخۆ دەگرێت.

جێبەجێکردنی پابەندی دراوی بیانی

ماددەی 38

ئیلتیزاماتی ئاڵوگۆڕی بیانی لەسەر مەرجەکانیان جێبەجێ دەکرێت، کاتێک کەسێک فەرمانی جێبەجێکردنی ئیلزامەکە بە دراو وەردەگرێت، پێویستی بە پێدانی پارە بە دراوی عێراقی و پێویست بۆ کڕینی بڕی پابەندیی بە دراو لە بانکەکە هەیە لەعێراقدا لەکۆتایی یەکەم ڕۆژی کارکردندا کەبانک نرخی دینار بۆ کڕینی دراوی بیانی دەژمێرێت پێش ڕۆژی وەسڵی پابەندی لەلایەن خاوەن قەرزەوە، بەمەرجێک دادگا ئەو ڕێکارە دیاری بکات کە ڕەنگە نادادپەروەری بێت، بەپێی ئەو حاڵەتانە. مەرجەکان، بۆ ئەوەی بیگۆڕن بە شێوازێکی دادپەروەرانە.

پابەندی

کاری تر

سیستەمی پارەدان

ماددەی 39

1 - **بانکی ناوەندی عێراق دەبێت جێگیری دامەزرێنێت، یان جێگیریی بپارێزێت یان برەوی پێ بدات و سیستەمی پاککردنەوەی دەنگ و کارامەی هەبێت و مامەڵەکانی پارەدان بە پێی ستانداردە نێودەوڵەتییەکان و باشترین کردارەکان یەکلایی بکاتەوە.**

2 - **بانکی ناوەندی عێراق تەنیا بەرپرسیارە لەڕێنمایی و تۆمارکردن و مۆڵەتدان و چاودێریکردنی سیستەمەکانی پارەدان کە لەلایەن لایەنەکانی ترەوە جگە لەبانکی ناوەندی عێراق بەڕێوەدەبرێن.**

3 - سەبارەت بەچاودێری سیستمەکانی پارەدان لەلایەن بانکی ناوەندی عێراق و کارپێکەرانی سیستمی پارەدانەوە، ڕەنگە بەپێی ڕێنماییەکانی پێویستی بەبانکی ناوەندی عێراق هەبێت:

تۆمارکردن یان مۆڵەتی هەر سیستمێکی پارەدان یان بەکارخەری سیستەمی پارەدان.

ب - هەر سیستمێکی پارەدان یان بەکارهێنەری سیستەمی پارەدان پێویستە تێبینی ئەو هەلومەرج و مەرجە پێشوەختانە بکات کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دانراوە، لەوانە ئەو شتانەی کە بۆ ئاسانکردنی چاودێریی ئۆپریتەرەکان لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە و پاراستنی نەزاهە

4- بانکی ناوەندی عێراق ڕێگەپێدراوە لە هەر شوێنێک پێویست بێت ئەو ئەرکانەی کە لە پەرەگرافی 1دا باسی لێوەکراوە ئەنجام بدات، لەوانە بەهێزکردن، ڕێکخستن و بەشداریکردن لە سیستەمی پارەدان و پەسەندکردنی کرێی کارپێکراو

بانکی ناوەندی عێراق ئامادەکاری دەکات بۆ ئاسانکاری:

تێکەڵکردنی سیستەمەکانی پارەدان و ڕێکخستنەکانی پەیوەست بە سیستەمی پارەدان.

ب - پەرەپێدان بە شێواز و تەکنیکی نوێ بۆ پێدانی دراوی ناوخۆیی یان بیانی.

ج - دیزاین و هەمووارکردنەوەی خولیی پلان بۆ ناساندنی سیستەمی پارەدانی نیشتمانی لەعیراق.

چاودێری بانک

ماددەی 40

بانکی ناوەندی عێراق دەسەڵاتی تەواوی هەیە بۆ گرتنەبەری هەموو ڕێوشوێنێکی پێویست بۆ پێدانی مۆڵەت 11/03/1390 - 1390-1390-1390-1390- 1390-1390- 1390-1391-1390-1391-1390- 1390-1391- 1391-1390- 1391- 1392- لە یاسای بانکیدا، بانکە مۆڵەتپێدراوەکان و لقەکانیان ناچارن پابەندی ئەو جۆرە یاسایانە بن و هەر ڕێسایەکی تر و ستانداردی پێشوەختە و ڕێنمایی و ڕێنماییەکان کە بانکی ناوەندی عێراق دەریکردووە سەبارەت بە جێبەجێکردنی ئەو جۆرە یاسایانە ئەو ڕێوشوێنانەی کە لەلایەن هەر قەوارەیەکی حکومەتەوە دەرکراوە جگە لەبانکی ناوەندی عێراق لەسەر ڕێکخستنی چالاکی قەرز و قەرز بۆ بانکەکان لەڕووی یاساییەوە بەدەسەڵات نازانن.

کۆکردنەوە و بڵاوکردنەوەی ئاماری دارایی

ماددەی 41

1 - لەسەر داوای بانکی ناوەندی عێراق و بانکەکان و هەر دامەزراوەیەکی تر کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە سەرپەرشتی دەکرێت، بەپێی ئەم یاسایە و یاسای بانکی، زانیاری یان داتای دیاریکراو لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دابین دەکەن و بەپێویست دەزانن بۆ:

ا- بۆ بەدواداچوونی پێشکەوتنەکان لە ئاڵوگۆڕی بیانی، متمانە، پارەدان، پارەی پارە و بازاڕەکانی سەرمایە.

ب - پەرەپێدان و بڵاوکردنەوەی ئاماری دراوی.

ج- پەرەپێدان و بڵاوکردنەوەی هاوسەنگی ئاماری پارەدانەکان.

د - کۆکردنەوەی و پۆلێنکردنی بەیاننامە داراییەکان کە ڕەنگدانەوەی دۆخی مەترسییە لە بانکەکان یان هەر دامەزراوەیەکی تر کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە سەرپەرشتی دەکرێت و

ه - کۆکردنەوە و بڵاوکردنەوەی هەر ئامارێکی دارایی تر بەمەرجێک ناچار نەبن هیچ پەیوەندییەکی کاری نهێنی ئاشکرا بکەن.

2 - کاتێک بانکی ناوەندی عێراق بەرپرسیارێتییەکانی خۆی جێبەجێ دەکات کە لەم یاسایەدا دیاریکراوە و لە یاسادانانێکی تردا بانکی ناوەندی عێراق هەوڵ دەدات سیاسەتەکانی گونجاو لەگەڵ ستانداردی نێودەوڵەتی و باشترین کرداری بانکە ناوەندییەکان پەرەپێبدات و جێبەجێ بکات.

کەسی بێ مۆڵەت

مادەی 42

بە بەدەستهێنانی گرەنتی لەدادگای گونجاوەوە، بانکی ناوەندی عێراق ڕێگەپێدراوە بچێتە ناو فەرمانگەوە ژمێریاری و فەرمانگەوە بەڵگەنامە و تۆمارەکانی تری هەر تاکێک ئەگەر زەمینەیەکی گونجاو هەبێت بۆ گومان. تیوەگلانی ئەو کەسە لەچالاکییەکدا بەپێی دەسەڵاتی بانکی ناوەندی عێراق بەبێ وەرگرتنی مۆڵەتی تۆماری گونجاو یان مۆڵەت لەبانکی ناوەندی، تەنانەت ئەگەر ئەو مۆڵەت و مۆڵەت و تۆمارە بەپێی یاسا یان بەشێوەیەکی تر پێویست بێت. لەگەڵ بەندەکانی ئەم یاسایەدا ناتەبا و لەسەر داوای بانکی ناوەندی عێراق جێبەجێکارانی یاسا ئەگەر پێویست بکات بەزۆر یارمەتی بانکی ناوەندی عێراق دەدەن بۆ گەیشتن بەشوێنی خۆیان بۆ پشکنین و وردبینی حساب و فەرمانگەوە تۆمارەکانی تری سەر بە ئەوان. ئەو کەسە

-

2 - ئەگەر بانكی ناوەندی عێراق دەستنیشانی بكات كە ئەو كەسە بەبێ مۆڵەت و مۆڵەتی یاسایی كە لەلایەن بانكی ناوەندی عێراقەوە دەركراوە چالاكانە پەیوەست بووە و تێیدا مۆڵەت یان تۆماری لەو جۆرە بەپێی یاسا پێویستە، ئەوا بانكی ناوەندی عێراق فەرمانێك دەردەكات كە ئەو بەیاننامەیەک كە باس لە ڕاستیەكان دەكات و یاسا بە پێی ئەو جۆرە گێلە لە سەر ئەم فەرمانە لكێندراوە ئەو كەسە پێویستە لە ماوەی سێ ڕۆژ لە بەرواری فەرمانەكە وەڵامێكی نوسراوی پێشكەش بكات. ئەگەر دوای پێداچوونەوەی وەڵامێكی لەو جۆرە، بانكی ناوەندی لە هەر حاڵەتێكدا لەماوەی یەک هەفتەدا بڕیاری جێبەجێكردنی ئەم فەرمانە بدات بۆ ئەوەی ئەو جۆرە چالاكییە ڕابگرێت، ئەوا بانكی ناوەندیی لەوانەیە سزای ئیداری بەسەر كەسێكی وەهادا بسەپێنێت و بڕی سزا

شەشەم

هەمەجۆر

خاوەندارێتی موڵک

ماددەی 43

1. بانكی ناوەندی عێراق لەوانەیە موڵک و كەلوپەلی جێگیر و نا جێگیر بەدەستبێنێت كە لەوانەیە پێویست بێت بۆ جێبەجێكردنی كارەكانی.

2- سەرەڕای ئەو سنورداركردنەی لە پەرەگرافی 1دا، بانكی ناوەندی عێراق لەوانەیە گرەنتی بكات بۆ مەبەستی پاراستن و كۆكردنەوەی قەرز و خاوەندارێتی هەموو جۆرە موڵكێک. موڵكەكە بەزووترین كات دەفرۆشرێت بەپێی بەرژەوەندی بانكی ناوەندی عێراق لەكەمكردنەوەی زیانەكان و لەهەر حاڵەتێكدا دواتر لە وادەی ئەو جۆرە ڕەفتارانە بەبێ ئەوەی زیانێک دروست بكات.

بەخشش لە باجێکی دیاریکراو

ماددەی 44

1- بانکی ناوەندی عێراق لە باج و کرێی ئەم خوارەوەیە خۆڕاگرە:

باج لەسەر داهات یان قازانجەکانی بانکی ناوەندی عێراق

باجی موڵکە تایبەتییەکان لەسەر سەرمایەکانی بانکی ناوەندی عێراق

ج - باج لەسەر گواستنەوەی دەرماڵە و مامەڵە داراییەکانی تر.

د - باجەکان لەشێوەی ئەرکی مۆرکردن لەسەر دەرکردنی ئاسایش و بانکۆت لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە.

ه - وەک کرێیەکی ئەمریکی، ئەرکی هاوردەکردن، باجی فرۆشتن، VAT لەسەر هاوردەکردنی ئاڵتون و بانکۆت و دراوەکان بۆ بانکی ناوەندی عێراق.

باجی فرۆشتن لەسەر پرۆسەی ئاڵتون و بانکۆت و دراوەکانی بانکی ناوەندی عێراق

2 - بانکی ناوەندی عێراق تەنیا ئەگەر وەک یاسایەکی باجی موڵکداریێتی بۆ موڵکداریێتی جێگیر بکرێت وەزارەتە حکومییەکان لەسەر موڵکە جێگیرەکان کە تۆمارکراون یان بە یاسایی بەکاریاندەهێنرێت، ئەو باج و باجانە دەبێت.

3 - بانکی ناوەندی عێراق هەر باج و کرێیەکی تر بگرێتە بەر جگەلەوەی کە لە چەند یاسایەکی تردا حوکمڕانی ئەو جۆرە باج و کرێیە دەکات.

ئاشکراکردنی دارایی و وردبینی

کتێب و تۆمار و بەیاننامە دارایی و ڕاپۆرتەکان

ماددەی 45

1 - تەختە لە هەموو کاتێکدا دڵنیای دەکاتەوە کە کتێب و تۆمارەکانی بانکی ناوەندی عێراق بە بەیاننامە داراییەکانیەوە ئامادەکراون و بە پێی ستانداردی ژمێریاری لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی ڕێکدەخرێن.

2 - دوای کۆتایی هاتنی هەر مانگێک دەبێت بانکی ناوەندی عێراق لە گازێتی فەرمی ئامادە بکات و بڵاوی بکاتەوە و لە ماڵپەڕە فەرمییەکان پەڕەی هاوسەنگییەکە ڕوون بکاتەوە و ڕەوشی بانکی ناوەندی عێراق لە کۆتایی دوایین ڕۆژی کاری مانگدا ڕوون بکاتەوە.

3 - لەماوەی سێ مانگ دوای کۆتایی هاتنی هەر ساڵێکی دارایی، بانکی ناوەندی عێراق سالانە وتەی دارایی ئامادەدەکات، ئەمەش دڵنیای دەکاتەوە کە ڕاپۆرتی ڕاست و یەکخراو و شەفاف لەسەر بارودۆخی دارایی بانکی ناوەندی عێراق پێشکەش دەکرێت.

4 - لەماوەی سێ مانگ دوای کۆتایی هاتنی هەر ساڵێکی دارایی، ئەنجومەنەکە کۆپی پێشکەش بەدەسەلاتی دەستنیشانکراو و وەزیری دارایی و ئەنجومەنی یاسادانان دەکات:

ع - سالانە بەیاننامە داراییەکانی بانکی ناوەندی عێراق کە لەلایەن ئەنجومەنی نوێنەرانەوە پەسەندکراو لەلایەن پارێزگارەوە ئیمزاکراوە و لەلایەن وردبینێکی دەرەکیەوە بەڵگەنامەی لەسەر کراوە لەگەڵ هەر ڕاپۆرت و تێبینیەک کە وردبینە دەرەکییەکان بیانەوێت ئامادە بکات.

ب -

5- پێویستە بانکی ناوەندی عێراق لە بولتۆنی فەرمی گازێت و لە تۆڕی خۆی و ئەو ڕاپۆرتانەی لە پەرەگرافی 4دا ئاماژەی پێکراوە بڵاوبکاتەوە

6 - بانکی ناوەندی عێراق دەبێت بە شێوەیەکی چارەکی ڕاپۆرت لەسەر سەقامگیریی سیاسەتی دراوی و دارایی بڵاوبکاتەوە، کە زانیاری لەسەر پێشهاتەکانی ساڵی ڕابردوو دابین بکات، لەوانە ئەو ڕووداوانەی کە کاریگەریان لەسەر ئابووری عێراق هەیە وەک لە پەرەگرافی 4 و

7- پارێزگار ڕاپۆرت دەدات لەسەر ئۆپەراسیۆنەکانی بانکی ناوەندی عێراق و ئامانجی سیاسەتی دراوی، لەوانەشە ڕووداوەکانی کاریگەری لەسەر ئابووری عێراق، وەک لە پەرەگرافی 4 و لاوەکی Bدا ئاماژەی پێکراوە بۆ یاسادانان نەک کەمتر لە یەک جار لە ساڵێکدا.

وردبینی ناوخۆیی

ماددەی 46

ڕاپۆرتێک لەسەر ئەدای بانکی ناوەندی لە ساڵی دارایی کۆتایی، پەیوەست بە ئامانجی سیاسەتی دراوی بانک و ئەو ڕووداوانەی کە کاریگەریان لەسەر ئابووری عێراق هەبووە. هەروەها ڕاپۆرتەکە دەبێت ئاشکراکردنی چاوینە ئابوورییەکانی بانکی ناوەندی عێراق لە ساڵی داهاتوودا لەگەڵ جەختکردنەوە لەسەر کێشەکانی سیاسەتی دراوی بگرێتەوە. لە چوارچێوەی پێداچوونەوەی پێشهاتە سیاسییەکاندا، ڕاپۆرتەکە دەبێت بریتی بێت لە: 1 پێداچوونەوە بە سیاسەت و ڕێکارەکانی پەسەندکراوی ئەنجومەن بە درێژایی ساڵ، شیکردنەوەی هەلومەرجی ئابووری و دارایی کە

هاندراوه بۆ گرتنەبەری سیاسەت و ڕێكارەكان، 2 گفتوگۆ لەسەر باری بەدرێژایی ساڵ و پەیوەست بە ئەرك و ئۆپەراسیۆنەكانی بانكی ناوەندی عێراق و ئەو بانك و دەزگا داراییانەی لەعێراق كار دەكەنبەشی وردبینی ناوخۆیی بانكی ناوەندی عێراق بە سەرۆكایەتی سەرۆكی وردبینی ناوخۆیی كارەكانی وردبینی ئەنجام دەدات كە بریتین لە:

پێداچوونەوە و پێشنیاركردن بۆ بۆردی 1 لەسەر ڕێكارەكان و كردارەكان بۆ بەڕێوەبردنی مەترسیەكان بە شێوەیەكی گونجاو، و پاشان سەرپەرشتی جێبەجێكردنیان بكە بە شێوەیەكی هەمیشەیی.

ب - ئەنجامدانی وردبینی خولیی لەئیدارە و ئۆپەراسیۆنەكانی بانكی ناوەندی عێراق بۆ دڵنیابوون لەپابەندی گونجاو لەگەڵ یاساكانی بانكی ناوەندی عێراق و بڕیارەكانی ئەنجومەن.

ج - چاوخشاندنەوە بەو بەیاننامە داراییە خولیانەی كە لەماددەی 45 و پەرەگرافی 2 و 3 و بەڵگەنامەكانی پەیوەست بەبانكی ناوەندی عێراق ئاماژەی پێكراوە.

د - ئامادەكردن و پێشكەش كردنی ڕاپۆرت و ڕاسپاردەكان بۆ بۆردەكە، هەركاتێك گونجاو بێت و لانی كەم بۆ یەك جار لە چارەگێكدا، پەیوەست بێت بە بەیاننامە و تۆمارە داراییەكان و ڕێكارەكانی بودجەوە ڕێكارەكانی ژمێریاری و بەڕێوەبردنی مەترسی و كۆنترۆڵەكانی تر لەناو بانكی ناوەندی عێرا

ه. هەر ئەركێكی تر كە لەوانەیە بدرێت بە خزمەتگوزاری وردبینی ناوخۆیی لەلایەن تەختەكەوە بەمەرجێك ئەم ئەركانە ناكۆك نەبن لەگەڵ ئەو ئەركە بنەڕەتییەی لەم ماددەیەدا هەیە.

سەرۆكی وردبینانی ناوخۆ

ماددەی 47

1 - سەرۆكی وردبینانی ناوخۆ بۆ ماوەی 5 ساڵ لەلایەن بۆردەوە دەستنیشان دەكرێت و لە كۆمەڵێك كاندیدی دیاری كراو لەوانە كەسانی خاوەنی ئەزموونی پیشەیی فراوان لە بواری ژمێریاری یان وردبینی گونجاو بۆ ئامادەكردنیان بۆ وەرگرتنی بەرپرسیارێتی پۆستەكە دیاری دەكرێت و ڕەنگە

2 - سەرۆكی وردبینانی ناوخۆ و وەك سەرۆكی بەشی وردبینی ناوخۆ دەبێت بەرپرسیار بێت لە بۆردەكە بۆ جێبەجێكردنی گونجاوی كارەكانی خزمەتگوزاری وردبینی ناوخۆ.

3 - سەرۆكی وردبینانی ناوخۆ كرێ و مووچە و سوودەكانی تری پۆستی چاودێریی سەرۆك وەردەگرێت لەگەڵ ئەو مووچەیەی لەلایەن خەڵكەوە لەپۆستەكانی یەكسان لەبانكەكانی بازرگانی و دامەزراوە داراییەكانی تر وەردەگرن، كە لەلایەن بۆردەوە دیاری دەكرێت.

4 - سەرۆکی وردبینانی ناوخۆ بۆی هەیە پاش پێشکەشکردنی ئاگاداری نوسراو بۆ ئەنجومەنی دەست لەکار بکێشێتەوە بۆ ماوەی کەمتر لە سێ مانگ، بەپێی بەندەکانی بڕگەی 3ی مادەی 15.

وردبینی دەرەکی

ماددەی 48

1 - پێویستە بە پێی پێوەرە سەرەتاییەکانی وردبینی ساڵانە بەلایەنی کەمەوە یەک جار لە ڕێگەی دامەزراوەیەکی وردبینی دەرەکی بە ئەزموونی بڕوانامەدار لە وردبینی بانکە ناوەندییەکان و دەزگا داراییە گەورەکانی نێودەوڵەتی وردبینی بکرێت.

2 - کۆمپانیای وردبینی دەرەکی ساڵانە لەلایەن وەزیری داراییەوە دیاری دەکرێت و ڕەنگە کۆمپانیای وردبینی دەرەکی بۆ ماوەی یەک لەدوای یەک بۆ ماوەی زیاتر لەپێنج ساڵ دیاری نەکرێت.

3 - بانکی ناوەندی عێراق یاریدەدەری وردبینی دەرەکی دیاری دەکات کە لەوانەیە داوای بکات و وردبینی دەرەکی دەتوانێت لەسەر داوای هەموو حساب و کتێبەکان و تۆمارەکان و تۆماری تۆماری دانیشتنەکان و بەڵگەنامەکانی تر یان زانیاری نوسراو یان زارەکی یان لێدوان بەدەست بهێنێت.

4 - وەزیری دارایی کرێی حسابکەری دەرەکی دیاری دەکات بە لەبەرچاوگرتنی قەبارە و سروشتی ئەو ئەرکانەی کە بە ئاسایی ئەنجامی دەدات و ئەو کرێیانە وەک خەرجی بانکی ناوەندی عێراق دادەپۆشرێت و لەبودجەی خۆیدا دەردەکەوێت.

بانکی ناوەندی عێراق لە لایەن فەرمانگەی چاودێری داراییەوە وردبینی دەکرێت

بەشی 11

ئەنجامدانی تاوان

لێکدانەوە

ماددەی 49

لە ناو ئەو دەرگایەدا

بانکۆت هەر ئامێرێک لەخۆدەگرێت کە بەنیازبێت وەک دراو یان هاوشانی دراو بەکاربهێنرێت کە جارێک دەرکرا، یان دواتر، بەپێی دەسەلاتێکی یاسایی لە عێراق یان شوێنەکانی تر دەرکرابێت.

پارەی ساختە لەخۆدەگرێت

ئەی- دراوی ساختە یان بانکۆتی ساختە کە هاوشێوەیە یان دەردەکەوێت وەک دراوێک یان کاغەزێک کە ئێستا لە سوڕانەوەدایە بەرزدەکرێتەوە.

ب- بانکۆتی ساختە یان کاغەزی ئازاد، تەواو بێت یان نا.

ج - دراو یان دراوی کاغەزی ڕاستەقینە کە ئامادەکراوە یان گۆڕاوە بۆ هاوشێوە یان بەرزکردنەوە. وەک کاغەزێک یان دراوێکی کانزایی لەگەڵ پۆلێنەکانی بەرزتر کە ئێستا لە سوڕانەوەدایە، لەوانە ئامرازەکان کە ئامادەکراوە بە دانانی یان بەستنەوەی بەشە جیاوازەکانی دوو یان زیاتر لە دراوەکانی کاغەزی پێکەوە یان ئامرازە ڕاستەقینەکانی تر.

د - دراوێک، لە ئێستادا بە بڕینی قەراغەکان و دانانی پارچەیەکی سەهۆڵی لابرا لە جیاتی ئەوەی شێوەی دراوەکە بگەڕێنێتەوە.

ە - دراوێک کە بە زێڕ، زیوی یان نیکلی پۆشراوە، وەک پێویست، بۆ ئەوەی وەک دراوی ئاڵتون، زیوی یان نیکلی پێ بچێت یان برەو پێ بدات.

وە - پارچەیەک لە کانزا یان پارچەیەک لە کانزاکان یان کانزا تێکەڵەکان کە بە هەر شێوازێک بە کەرەستەی شوشتن یان مادەیەکی شیاو بۆ بەرهەمهێنانی شێوەی زێڕ، زیو، نیکل کە بە مەبەست بێت لە هاوتایی یان برەودان وەک دراوەکانی ئاڵتون، زیو یان نیکل.

ساختەکردنی دراوەکانی بەنرخ

مەبەست لێی ساختەکردنی مۆری باج، مۆری پۆستاژ یان بەهای هاوشێوە، بە هەر ئامرازێکی تەکنیکی، سادە یان ئاڵۆز وەک باسکراوە، لە نێویاندا دراو و کاغەزێکی ڕاستەقینە کە هیچ بەهایەکی نییە وەک دراو.

ئێستا

مەبەست لێی ئەوەیە لە عێراق یان شوێنەکانی تر بە پێی یاسا بە هێز لە عێراق یان شوێنەکانی تر بە شێوەیەکی یاسایی بەکار بهێنرێت وەک پێویست

برەودان بریتییە لە فرۆشتن، کڕین، نەرمی و پاڵەوانەکان.

دروست کراوە

ماددەی 50

هەر کەسێک کار بکات یان بە دراوی ساختە تێبگلێت تاوانبار دەدۆزرێتەوە، تاوانبار دەکرێت و زیاتر لە 50 **ملیۆن دینار غەرامە دەکرێت یان زیاتر لە پێنج ساڵ یان هەردووک زیندانی دەکرێت**

خاوەنداریێتی

ماددەی 51

هەموو کەس پلانی هەبێت کە فێڵ بکاتگ بە

A- **کڕین، وەرگرتن و پێشکەشکردنی کڕین یان گەیاندن**

ب- دەیپارێزێت یان لە خاوەنداریێتی یان

ج - دەچێتە ناو عێراق

تاوانبار دەدۆزرێتەوە، تاوانبار دەکرێت و غەرامە دەکرێت کە زیاتر لە 50 **ملیۆن دینار نەبێت یان زیاتر لە پێنج ساڵ یان هەردووک زیندانی بکرێت**

برەوپێدان

هەرکەسێک بە ئاگایی، پلانیی هەبێ کە فێڵ بکات

A- کڕین، وەرگرتن و پێشکەشکردنی کڕین یان گەیاندن

ب- دەیپارێزێت یان لە خاوەنداریێتی یان

ج - دەچێتە ناو عێراق

چ

1- هەرکەسێک نیازی فریودان کارێک بکات

A- برەو دەدات یان پێشنیار دەکات بۆ برەودان بە دراوی ساختە یان بەکارهێنانی دراوی ساختە وەک ئەوەی ڕاستەقینە بێت، یان

ب- دەرکراوە، نێردراوە یان دراوی ساختە لە دەرەوەی عێراق وەرگرتووە

تاوانبار دەدۆزرێتەوە، تاوانبار دەکرێت و غەرامە دەکرێت کە زیاتر لە 100 ملیۆن دینار نەبێت یان زیاتر لە 10 ساڵ یان هەردووک زیندانی بکرێت

2- هەر کەسێک بەنیازە بە زانین فریو بدات و برەو پێ بدات

A- نەگەڕانەوەی دراو، یان

ب- پارچەیەک لە کانزا یان مێتاڵی تێکەڵ لە قەبارە، ژمارە یان ڕەنگی دراوێکی سوڕانەوە کە بەرزدەکرێتەوە.

تاوانبار دەدۆزرێتەوە، تاوانبار دەکرێت و غەرامە دەکرێت کە زیاتر لە 50 ملیۆن دینار نەبێت یان زیاتر لە پێنج ساڵ یان هەردووک زیندانی بکرێت

لەشێوەی لۆگۆیەکی دراو دراو

ماددەی 53

هەموو کەسێک بە مەبەست و بەنیازنی فێڵ کردن

ئا- دروستکردن، بەرهەمهێنان، فرۆشتن، یان

ب- ئەو پێیە.

هەر شتێک بە نیاز بێت بە ساختەکاری و وەک جێگرەوەیەک بۆ دراوێک بەکار بهێنرێت یان لە شێوەی نیشانەیەکی بەنرخدا دراو بکرێت تاوانبارە بە تاوانێک و غەرامە ناکرێت زیاتر لە بیست و پێنج ملیۆن دینار یان زیندانیکردن بۆ ماوەی دوو ساڵ یان هەردووکیان زیاتر نەبێت.

شێواندن

ماددەی 54

هەر کەسێک هەڵبسێت بە

A- **شێواندنی دراوێک لە خولانەوە**

ب- دراوێک نیشان بدە لە خولانەوە کە شێوێنراوە یان شێواوە.

ج - شێواندنی شێواندن بەبێ مۆڵەتی لە بانکی ناوەندی عێراق هەر بانکۆیەکی بە چاپ و مۆرکردن یان بە هەر ڕێگەیەکی گونجاوی تر، کە دەبێتە هۆی چاپکردنی هەر وشە و ژمارەیەک یان،

د - بە برەودان بە بانکۆتێکی ئێستا کە شێوێنراوە بە پێچەوانەی ژێر پەڕەگرافی C

تاوانبار دەدۆزرێتەوە و بە بانگێشتێکی کورت تاوانبار دەکرێت و زیاتر لە یەک ملیۆن دینار یان زیندانی بۆ زیاتر لە شەش مانگ یان هەردووک غەرامە نەکراوە

هاوشێوەبوونی بانکۆتەکان

ماددەی 55

1. **هەر کەسێک لەوانەیە بڵاونەبکاتەوە، چاپ بکات، جێبەجێ بکات، کێشە بکات، دابەش بکات یان برەو بدات، لەوانە ئامرازی ئەلیکترۆنی یان کۆمپیوتەر و هاوشێوەکانی**

A- **بانکی کاری ئێستا**

ب- پابەندبوون یان ئاسایشەکانی حکومەت یان بانک.

2. **پەرەگرافی** 1 **جێبەجێ ناکرێت بۆ**

بانکی ناوەندی عێراق یان فەرمانبەرانی لەجێبەجێکردنی ئەرکەکانیان بەپێی ناونیشانی 8 ی ئەم یاسایە

ب - پۆلیس، ئەندامەکانیان یان کارمەندەکانیان لە ئەدای ئەرکەکانیان بۆ ڕێگەگرتن و پشتڕاستکردنەوەی هەر پێشێلکاریەکی ئەم یاسایە.

ج - هەر کەسێک بەپێی گرێبەست یان مۆڵەت لەبانکی ناوەندی عێراق یان پۆلیسەوە کاربکات پەیوەندی بەو ئەرکانەوە هەیە کە لە پەرەگرافی 2دا دانراوە.

3- کەسێک کە پەرەگرافی 1 ی پێشێل کردووە تاوانبار و تاوانبار و سزادراو بە بانگهێشتێکی کورت و غەرامەی زیاتر لە 1 ملیۆن دینار یان زیندانی کردن بۆ زیاتر لە شەش مانگ یان هەردووک دەسپێردرێت.

4 - کەسێک تاوانبار ناکرێت بەتاوان بەپێی مادەی 3 کە پەیوەستە بە چاپکردنی هاوشێوەکانی ئەو بانکوتەی کە بانکی ناوەندی عێراق دەری کردووە ئەگەر بڕیار بدەیت کە درێژی یان ئەستووری هاوشێوەکە کەمتر بێت لە سێ چارەک یان یەک یان نیو جار بە درێژی و ئەستووری

A - لێکچوون لە ڕەش و سپیدا تەنیا، یان

ب- لێکچوون لە بانکۆتەکە تەنها لە لایەکەوە.

ئامێرەکان یان کەرەستەکان

ماددەی 56

هەموو کەس زانایە

A- دروست دەکات یان چاککردنەوە

ب- دەست پێدەکات یان بەردەوام دەبێت لە دروستکردن و چاککردنەوە

ج- کڕین، فرۆشتن یان

د - هەر ئامێرێک، بزوێنەر، کیت، ئامێر، کەرەستە یان شتێک کە ناسراوە بەکاردێت یان مەبەست لێی بەکاردێت لەدروستکردنی دراوێکی ساختەکراو یان نیشانەی ساختە تاوانبار دەدۆزرێتەوە و غەرامەی زیاتر لە 50 ملیۆن دینار یان زیندانیکردن بۆ زیاتر لە پێنج ساڵ یان هەردووکیان نییە.

گواستنەوەی ئامێرەکان بۆ دراوەکان

ماددەی 57

هەر کەسێک بە بێ پاساو و پاساوی یاسایی، بە زانایی هەر نەعنایەکی مۆڵەتپێدراو و ڕێگەپێدراوی عێراق بگوازێتەوە بۆ دەرەوەی وڵات.

A- ئامێر، بزوێنەر، کیت، ئامێر، کەرەستە، یان شتێک بەکارهێنراو یان بەکارهێنراوە لە پەیوەندی بە دروستکردنی ئامێرەکان.

ب - بەشێکی سوودبەخش لە هەر شتێک کە لە ژێر پەڕەیگرافی A یان

ج - دراو، ئالیۆ، ماددە، تێکەڵەی ماددی

و تاوانبار دەدۆزرێتەوە و غەرامەی زیاتر لە 50 ملیۆن دینار یان زیندانی کردن بۆ زیاتر لە پێنج ساڵ یان هەردووک نییە.

ڕیکلام و بازرگانی

ماددەی 58

1- هەر کەسێک

A - بە ڕیکلام یان هەر نووسینێکی تر کە پێشکەش کراوە بۆ فرۆشتن، بەدەست هێنانی یان فڕێدانی دراوی ساختە یان دراوی ڕەمزی بەهای ساختە یان پێدانی زانیاری سەبارەت بە شێوازەکە یان بەو مانایەی کە دراوی ساختە یان نیشانەی ساختە لە بەها دەفرۆشرێت، ڕێک خراو، فڕێدراوە یان

ب- کڕین، دەست کەوتن، دانوستان یان بە پێچەوانەوە مامەڵە لەگەڵ نیشانە ساختەکان یان پێشنیارەکان بۆ دانوستان لەگەڵ بیرۆکەی کڕین و بەدەست هێنانی.

تاوانبار و تاوانبار دەدۆزرێتەوە و غەرامەی زیاتر لە 50 ملیۆن دینار یان زیندانی کردن بۆ زیاتر لە پێنج ساڵ یان هەردووک نییە.

2 - کەسێک بەپێی بڕگەی 1 ی دراوی ڕاستەقینە و بانکۆتی ڕاستەقینە تاوانبار ناکرێت، کە هیچ بەهایەکی وەک بەهای دراو نییە مەگەر لەکاتی تاوانەکەدا کەسی تاوانبار بکرێت و ئەو کەسە دەزانێت کە دراو و کاغەزەکە هیچ بەهایەکی وەک ڕەخنە و پێکهاتەی ئەو کەسە

بەندە تایبەتەکان بۆ سەلماندن

ماددەی 59

1- هەر تاوانێک پەیوەست بێت بە دراوێکی ساختە یان دراوێکی ساختە بەهای تەواو دادەنرێت بەبێ لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە دراو یان دراوی بەها کە پێوانەکان بۆ گیراون تەواو نیە یان وردکراوە یان بە تەواوی دراوێک یان دراوێکی ڕەمزی بەها بەرهەم ناهێنێت کە بە شێوەیەکی بەرچاو هاوشێوەیە یان دەکرێت بڕەوی پێ بدرێت

2 - لەهەر داواکارییەکی یاساییدا بەپێی ئەم بەشە ئەو بڕوانامەیەی کە لەلایەن ئەو کەسە ئیمزاکراوە بۆ کارکردن وەک بەرەنگاربوونەوەی دراوی ساختە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە ئاماژە بەوە دەکات کە هەر دراوێک یان کاغەزی کاغەزی بانکی وەک دراوی ساختە یان هەر دراوێک یان بانک سەلماندنی ئیمزا یان باری فەرمی ئەو کەسەی کە پێدەچێت بڕوانامەکەی ئیمزا کردبێت.

3- ئەو داواکارەی کە لە پەرەگرافی 2دا باسی لێوەکراوە، لەوانەیە داوای ئامادەبوونی تاقیکەرەوەی دراوی ساختە و کڕیاری بانکی ناوەندی عێراق بکات بۆ مەبەستی لێکۆڵینەوە.

بڕوانامەکە نابێت وەک بەڵگە لەسەر بنەمای پاراگرافی 2 وەربگیردرێت مەگەر حزبەکە بەنیازە دەری بکات و پێش دادگاییکردنەکە ئاگاداری گونجاوی مەبەستەکەی بە لایەنی تر دەدات و کۆپییەکی بڕوانامەکە.

دەرچوونی بێ ڕێی بانکۆت

کەل و مەکینە،

دۆکیومێنت و سکەی ڕەمزی بێ مۆڵەت

ماددەی 60

هەر کەسێک دەری بکات

ا- بانکۆت یان مێتاڵ پێچەوانەی مادەی 32 بڕگەی 1 یان

ب - هەر ئامێرێکی تر یان دراوێکی ڕەمزی کە بەنیازە وەک دراوێک لە عێراقدا بازرگانی بکات جگە لەوەی لەم بەشەدا ڕێگەپێدراوە.

تاوانبار و تاوانبار دەدۆزرێتەوە و بۆ ماوەی زیاتر لە 10 ساڵ زیندانی و تۆمەتی بۆ دەکرێت.

ماددەی 61

1-بانکی ناوەندی عێراق دەچێتە بواری جێبەجێکردنەوە و بە یاسا دەردەکرێت و بە هەموو ڕێنمایی و فەرمان و ڕێنماییەکانی بانکی ناوەندی عێراق کە بەپێی ئەو یاسایانە دەرکراوە، بە سەپاندنی سزای ئیداری لەسەر مۆڵەت و فەرمانبەران و بەڕێوەبەران و خاوەن کارەکان و بریکارەکان

ساختەکردنی دراوێک، ساختەکردنی هێمایەکی بەنرخ و هەر شتێک بەکاردێت یان مەبەستیانە بۆ دروستکردنی دراوێکی ساختە یان دراوێکی ڕەمزی بەها کە هی حکومەتە.

2- ئەفسەری پۆلیس دەتوانێت زەوت و دەستبەسەر بکات

دراوی ساختە

ب- نیشانەی ساختە و

ج - ئامێر و ئامێر و ئامێر و ژمارە و ئامراز و کەرەستە و ئۆبجێکتەکان کە بەکارهێنراون یان بۆ بەکارهێنان لەدروستکردنی دراوی ساختە یان نیشانەی ساختە لە بەها و هەر شتێک کە دەستی بەسەردا گیرابێت ڕەوانەی بانکی ناوەندی عێراق دەکرێت تا وەک ئاراستەکراو

3 - بۆ مەبەستی ئەم مادەیە، ئەو بانکۆت یان مێتاڵەی دەرکراوە پێچەوانەی مادەی 32، بڕگەی 1، یان هەر ئامێرێک یان دراوێکی تر کە لە عێراقدا بازرگانی بکرێت وەک دراو مامەڵەی لەگەڵدا دەکرێت جگە لەوانەی لەم بەشەدا مۆڵەتیان پێدراوە وەک دراوی ساختە یان دراوی ڕەمزی ساختە

سزا ئیداریەکان

ماددەی 62

1-بانکی ناوەندی عێراق دەچێتە بواری جێبەجێکردنەوە و بە یاسا دەردەکرێت و بە هەموو ڕێنمایی و فەرمان و ڕێنماییەکانی بانکی ناوەندی عێراق کە بەپێی ئەو یاسایانە دەرکراوە، بە سەپاندنی سزای ئیداری لەسەر مۆڵەت و فەرمانبەران و بەڕێوەبەران و خاوەن کارەکان و بریکارەکان

2 - سزاکانی ئەم مادەیە سزای مەدەنین کە لە سروشتدا تاوانبار نین و لەوانەیە ڕاستەوخۆ لە ڕێگەی بانکی ناوەندی عێراقەوە بسەپێنرێت، سزای ئیداری دەسەپێنێت و بەپێی هەڵبژاردنی بانکی ناوەندی عێراق بە بڕی 10 ملیۆن دینار بۆ هەر سەرپێچییەک پێش سەپاندنی سزا ئیدارییەکان، بانکی ناوەندی عێراق ئاشکرایەکی ورد بۆ ئەو کەسە دەکات کە سزای بەسەردا سەپێنراوە و ئاماژە بە ڕاستییەکان و بەڵگەکان دەکات بۆ پشتگیریکردنی پێشێلکارییەکان و پێدانی دەرفەتێکی تەواو بۆ ئەو کەسە بۆ خستنەڕووی ڕاستیەکان و مشتومڕەکان بۆ ڕوونکردنەوە بانکی ناوەندی عێراق ڕێنماییەکان دەردەکات بۆ دیاریکردنی ئەو ڕێوشوێنانەی کە پێیدەدرێت سەبارەت بەداسەپاندنی غەرامەی ئیداری

3 - لەدیاریکردنی سەپاندنی سزا ئیدارییەکان و دیاریکردنی بڕی ئەو سزایانە بانک مرکزی عراق می بای بە حساب می اومد کە بە وسایر و یا سپردە داران و یا بە اون ها زیان میرسد یا بە اونایی کە باهاشون پول میگیرن سودی بهشون برسە و باهاشون سر و کار بگیرە و باهاشون مالی و یا بە هیچکجایی کە بمیرە و یا بهشون رفرنس بدە.

4 - سەپاندنی سزا ئیدارییەکان لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە بەپێی ئەم مادەیە هیچ بەرپرسیارێتییەکی مەدەنی و تاوانکاری لەسەر بنەمای بەندەکانی هیچ یاسایەکی ناهێنێت.

دوازدەهەم

دادگای خزمەتگوزاری دارایی

دامەزراندن و دادوەری

ماددەی 63

1- دادگایەک دادەمەزرێت کە بە دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان ناسراوە، کە دەسەڵاتی دەسەڵاتیان دەبێت بۆ بیستنی ئەم بڕیار و فەرمانانەی کە بانکی ناوەندی عێراق دەریانکردووە

ا- داواکردنێک ڕەت بکەوە بۆ مۆڵەتەکانی بانک یان چوونە دەرەوە، لەگەڵ مەرج یان سنوردارکردن بۆ پێدانی مۆڵەت یان مۆڵەت یان کشانەوەی مۆڵەتەکە یان مۆڵەتەکە بەپێی یاسای بانکی یان ئەم یاسایە.

ب) سزا ئیدارییەکان، جێبەجێکردنی ڕێوشێنەکان بەپێی یاسای بانکی یان ئەم یاسایە.

ج - کەسێک کە پەیوەندی بە چالاکیەکەوە هەیە کە داوای مۆڵەت یان مۆڵەتی کردووە قەدەغەیە لە ئەنجامدانی ئەو جۆرە چالاکیانە بەبێ مۆڵەت و مۆڵەت بەپێی بڕگەی 2 ی مادەی 42ی ئەو یاسایە.

د - درێژکردنەوەی دانانی پاسەوان.

ه. هەر کردارێک کە لە بڕگەکانی 11 بۆ 14ی یاسای بانکیدا هەبێت سەبارەت بە پڕکردنەوەی داوای پێداچوونەوە بۆ دادگای دارایی.

وە - هەر حاڵەتێکی تر کە لە یاسادا دیاری کرا.

2- دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان توانای ئەوەی هەیە کە پێداچوونەوە بە کردارەکانی پاسەوان یان وەرگرەکە بکات لەژێر بڕگەکانی 11 بۆ 14 لە یاسای بانکیدا. چاوپێداچوونەوەیەکی وا سنووردار دەبێت بۆ دیاریکردنی ئەوەی کە ئایا ئەو کردارەی کە لەلایەن پاسەوان یان وەرگرەوە گیراوە لە دەسەڵاتەکە تێپەڕیوە کە بە پاسەوانێک یان وەرگرێکی لەو شێوەیە دەبەخشرێت لەژێر یاسای بانکیدا.

3 - دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان هەروەها دەسەڵاتی دادوەری هەیە لەسەر هەر ناکۆکیەکی نێوان بانکەکان و دامەزراوە داراییەکان کە لە دادگای دارایی ئاماژەی پێکراوە لەسەر بنەمای ڕێکەوتنی سەرنووسەری نێوان لایەنە ناکۆکەکان و دیاریکراوە لەم ڕێککەوتنەدا، یان داوا

4 - دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان دەسەڵاتی پێداچوونەوە بەبڕیارەکان یان ڕێوشوێنەکانی بانکی ناوەندی عێراق نییە سەبارەت بەگەشەپێدان و جێبەجێکردنی سیاسەتی دراو، لەوانە سیاسەتی ئاڵوگۆڕی ڕێژەیی.

5 - دەسەڵاتی دادوەری دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان سنووردارە بەدەسەڵاتی هەر ئەنجومەن و ئەنجومەن و دادگایەکی تر.

6- مەگەر دادگای دارایی بە پێچەوانەوە بڕیار بدات و بڕیار و حوکمەکانی بانکی ناوەندی عێراق دەربکات، بەبێ گوێدانە پێداچونەوە، بە هێز دەمێنێتەوە تا دادگای دارایی بڕیاری کۆتایی بدات لەسەر هەڵوەشاندنەوەی بڕیارەکە یان حوکمەکە، یان تا ئەو کاتەی هەموارکراو لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە چ تا کاتی بەسەرچوونی وادەی بڕیارەکە یان فەرمانەکە بەپێی مەرجەکانی یان بەپێی ئەو بڕیارەی کە بانکی ناوەندی عێراق دەریکردووە یان بەپێی بەندەکانی یاسا.

7- دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان دەسەڵاتی ئەوەی نییە کە ڕەچاوی هەر پێشێلکاریەکی یاسا بکات بە سزای زیندانیکردن. دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان بابەتێکی لەو شێوەیە بۆ وەزیری داد دەگەڕێنێتەوە

پێکهێنانی دادگا

ماددەی 64

دادگا دەبێت لە یەک یان زیاتر لە دادوەران پێکبێت لە سێ بۆ پێنج دادوەر و دادگاش سەرۆکایەتی دەکرێت لەلایەن دادوەرێکی سەرۆک وەزیرانەوە کە لەلایەن وەزیری دادەوە دیاری کراوە بۆ ئەوەی وەک سەرۆکی دادوەری دادگا خزمەت بکات و دادوەریش یەک یان زیاتر دادوەر پێکبهێنێت بەپێی پێویستیەکانی دادگا بە دیاریکردنی دادوەر

2 - **ئەنجومەنی دادوەران لە پرەنسیپی پێنج دادوەری پێک دێت کە سێیان لەلایەن وەزیری دادەوە دەستنیشان دەکرێن و دادوەران شارەزایی پیشەیی دادوەرییان دەبێت، جێبەجێکارانی یاسا یان پرۆفیسۆر لە کارگێڕی و یاسای مەدەنی و بازرگانیدا. دوو دادوەری تر لەئەنجومەنی دادوەران لەلایەن وەزیری دادەوە دادەمەزرێنن و یەکێکیان دەبێت ئەزموونی ژمێریاری هەبێت، لەکاتێکدا ئەوانی تر شارەزایی و پراکتیکی بەرفراوانیان دەبێت لە مامەڵەی داراییدا.**

3 - **لەکاتی دیاریکردنی دادوەران بۆ ئەنجومەنەکە، سەرۆکی دادوەری هەوڵی ئەوە دەدات کە پێویستی بە لێهاتوویی ئەندامانی ئەنجومەنی تایبەت بۆ چەند حاڵەتێکی دیاریکراو بۆ یەکلاکردنەوەی لەلایەن ئەو ئەنجومەنانەوە هەبێت.**

4 - **دادوەران دەتوانێت لە ئەنجومەنی دادوەریدا بە شێوەی تەواو کات یان بەشێک و بەپێی بڕیاری دادوەریی گەورە و بەپێی پێویستی کەیسەکان لە دادگای دۆسیە داراییەکان خزمەت بکەن. ئەگەر سەرۆکی دادوەری بڕیاری ئیمزاکردنی ئەنجومەنی دادوەری بدات بەمەبەستی یەکلاکردنەوەی دۆسیەکانی دادگا کە لەماوەیەکی گونجاودا لەسەر پۆرتۆکەی تۆمار کراوە، ئەوا سەرۆکی دادوەری داوا لەوەزیرانی دادو دارایی دەکات بەدانانی دادوەرانی زیاتر ژمارەی ئەندامانی ئەنجومەنی دادوەر**

5 - **ئەگەر کەسێک هەبێت کە وەک دادوەری لە دادگادا شیاو نەبێت و ئەگەر دەستنیشان بکرێت ئەوا ئەو کەسە بە بڕیاری وەزیری داد لە دادگا لادەبرێت ئەگەر ئەو کەسە یان دادوەرە لە ڕوانگەی وەزیری دادەوە:**

ع - نەک هاووڵاتییەکی عێراقی

ب - ئەگەر نەشیاو و گونجاو بێت

ج - ئەگەر فەرمانبەرێک لە کار یان فەرمانبەردا بێت بە شێوەیەکی تەواو و بەش- کاتی، ڕاوێژکاری بە یەکسانی یان بێ قەرەبوو بۆ بانک یان دامەزراوەیەکی تر لە ژێر دەسەڵاتی بانکی ناوەندی عێراق.

ە - کەسێک یان ئەندامێک دەبێت ئەندامی ئەنجومەنەکە بێت، فەرمانبەرێکی تەواو کات یان بەشەجار یان ڕاوێژکاری بانکی ناوەندی عێراق بێت.

و - ئەندامێکی لاشەی یاسادانانیش

گ - وەک وەزیر، جێگری وەزیر یان بەرپرسی باڵای وڵات کاردەکات.

ح - کەسێک بە مایەپووچ ڕابگەیەنێت یان نەتوانێت قەرزەکەی بدات کاتێک بە بڕیاری دادگا دەبێت.

من - یان ناتوانیت ئەرکەکانی ئەم کارە ئەنجام بدەیت بەهۆی نەخۆشییەکی جەستەیی یان دەروونی کە ماوەی زیاتر لە شەش مانگ یان.

ج - پەیوەست بووە بە سەرپێچی جدی لە یاسا یان خراپ ڕەفتارکردن لە کارەکەدا یان بە شێوەیەکی چالاک بەشداری لە چالاکی سیاسی و لاوازکردن یان دەرکەوتنی بۆ لاوازکردنی ناوبانگی دادگا وەک دامەزراوەیەکی بێلایەنی سەربەخۆ و دادوەریی، یان

ک - ئەگەر کەسێک یان هەر کەسێک پەیوەندی لەگەڵ کەسێکی تردا هەبێت یان لەشفرۆشی بێت یان کۆمەڵەی خوێن بێت لەوانە وەرگرتنی منداڵ و چاودێریکردنی منداڵ لەلایەن ئەو کەسە و هەر کەسێکی تر کە لەماڵەکەیدا نیشتەجێیە و بەرژەوەندی بازرگانی ڕاستەوخۆ یان ناراستەوخۆ

6- دادوەران بۆ ماوەی 1 دیاری دەکرێن بۆ دادگا. ڕەنگە ساڵەکان دیاری بکرێنەوە، دادوەری دەتوانێت دەست لەکاربکێشێتەوە هەر کە ئاگادارییەکی نوسراو ڕادەستی وەزیری داد بکرێت و وەزیری داراییش ڕێنمایی موچەو قازانجی تر بۆ دادوەران لەدادگا دیاری بکات.

7 - هیچ دادوەرێک لەهیچ حاڵەتێکدا کە لە پەرەگرافی 5 دایناوە لە دادگا لانادرێت و پێش ئەوەی لێدوانەکانی لەلایەن وەزیری دادەوە بیسترێت، دادوەر یان نوێنەری یاسایی ئەو دەرفەتێکی گونجاوی دەبێت بۆ خستنەڕووی تێڕوانینی خۆی.

بەڕێوەبەرایەتی دادگا

ماددەی 65

1 - وەزیری داد بەرپرسە لەبەڕێوەبردن و چاودێری دادگا.

2- سەرۆکی دادوەری ڕاستەوخۆ بەرپرسیارە لە بەڕێوەبردنی دادگا. ئەو لەلایەن ستافێکەوە یارمەتیدەدرێت لەوانە کارمەندی دادگا و بەڕێوەبەری دادگا و ژمێریارێکی دادگا. ستافی دادگا لەلایەن وەزیری دادەوە دەستنیشان دەکرێن و کاری لەو جۆرەیان دەبێت و لەسەر بنەمای ئەو بڕگە و مەرجانەی وەزیری داد دیاریی کردوون خزمەت دەکەن

3 - ئەو کەسە بەرپرسیار نییە لە بەرامبەر ئەو زیانانەی کە بەهۆی هەر کارێکەوە ئەنجامی داوە وەک دادوەری سەرەکی یان دادوەری دادگا جگە لەوەی ئەگەر ئەو کەسە لەسەر حسابی ئەو کارە تاوانێکی کردبێت، لەو حاڵەتەدا لەوانەیە ئەو کەسە بەرپرسیار بێت لەبەردەم دادگای مەدەنی

4 - جارێک وەک دادوەری دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان دەستنیشان کرا، هەر دادوەرێک دەبێت بە شێوەیەکی ساڵانە بۆ وەزیری داد بەرژەوەندییە گرنگەکانی بازرگانی خۆی ئاشکرا بکات، کە خۆی یان ئەندامێکی خێزان ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ خاوەنییەتی. کاتێک کەیسەکە پێش ئەنجومەنی دادگا بەستراوەتەوە بە بەرژەوەندیەکی بازرگانی گرنگی دادوەر یان ئەندامانی خێزانەوە ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ، دەبێت دادوەری بەرژەوەندی خۆی بۆ ئەنجومەنەکە ڕابگەیەنێت و بکشێتەوە و دادوەرێکی تر جێگەی بگرێتەوە. هەر شکستێک لەم کارەدا سەرپێچییەکی نائاساییە لە بنەما پێکهێنەرەکانی یاسا و بەدواداچوون بۆ ئەو ڕێوشوێنانەی کە لە بڕگەی 5ی مادەی 64دا تێیدایە.

5 - نابێت هەموو دادوەرێکی دادگا و ئەندامانی دەستەی دادگا هیچ دیارییەک یان متمانەیەک بۆ خۆی یان بە قازانجی ئەندامێکی خێزان یان پەیوەست بە مەسەلە دارایی و مەسەلەکان قبوڵ بکات و ئەگەر قبوڵ بکرێت ئەوە زیان بە ناوبانگی دادگا دەگەیەنێت یان وەک لاشەی دادوەری سەربەخۆ و بێلایەن

6- نابێت هەموو دادوەرێک یان ئەندامێکی دادگا:

ا- ڕێگە بدە بە دەستگەیشتن یان ئاشکراکردنی ئەو زانیارییانەی بڵاونەکراونەتەوە یان بڵاونەکراونەتەوە کە لە ئەنجامی ئەدای بازرگانی فەرمیدا بەدەستهاتوون، جگە لە ئەگەر داوا بکرێت لەلایەن هەر دادگایەکی دادوەرییەوە یان هەر کارێک یان بەرپرسیارێتییەک لە ڕێگەی ئەم یاسای بانکەوە و هەر یاسا

ب- ئەم جۆرە زانیاریانە بەکاربهێنە، یان ڕێگە بدە بە بەکارهێنانی بۆ دەستکەوتی کەسی:

پابەندنەبوون بە بەندەکانی بڕگەی 6 بە پێشێلکارییەکی جدیی یاسا دادەنرێت بۆ مەبەستی بڕگەی 5 و بڕگەی دووەم لە ماددەی 64.

دەسەڵاتی وەزیری داد

ماددەی 66

وەزیری داد لەسەر بنەمای ڕێنماییەکان پێویستە:

1- دامەزراندنی یاساکانی حوکمکردنی شوێن یان شوێنی دادگا

2- یاسادانانی مشتومڕی حوکمڕانی لە دادگادا.

3- دانانی یاسای حوکمدان بە ئاراستەی سەرۆکی دادوەری دادگا سەبارەت بەو ڕێوشوێنانەی کە ئەو لەوانەیە پەیوەست بە ڕێوشوێنەکان دامەزرێنێت بۆ ئەوەی لە کەیسەکانی تاکەکەسیدا پەیڕەوی بکرێت و.

4 - دیاریکردنی هەلومەرجی دانیشتنەکانی دادگا و بەهۆکاری نایاب، کە نابێت بۆ ڕای گشتی ئاشکرا بکرێت.

بەڵگە

ماددەی 67

1 - دادگا لەوانەیە داوا بکات هەر کەسێک ئامادە بێت، لەو کات و شوێنەی کە بە داوایەکی بانگکراو دیاری کراوە، بەیاننامەیەک دابین بکات یان بەڵگەنامەکانی لەژێر چاودێریی یان کۆنترۆڵیدا دابین بکات، کە دادگا بە پێویستی دەزانێت بۆ لێکۆڵینەوە.

2 - هەموو کەسێک بەبێ پاساو و پاساوی شەرعی

الف - ڕەتیدەکاتەوە یان سەرکەوتوونەبێت بۆ ئامادەبوون لە دانیشتنی دادگا دوای دەرکردنی بانگکردن لەلایەن دادگاوە یان پێشکەشکردنی بەڵگەکانی تر یان

ب - شاردنەوە، گۆڕانکاری، هەڵوەشانەوە، زیان یان ڕەتیدەکاتەوە کە ئەو بەڵگەنامەیە پێشکەش بکات کە پێویستە بۆ مەبەستی خوێندن لەلایەن دادگاوە پێشکەش بکات، تاوانبارە و سزا دەدرێت بە غەرامەی زیاتر لە 25 ملیۆن دینار یان زیندانیکراو بۆ ماوەی زیاتر لە دوو ساڵ یان هەردووکیان.

3 - ئەو کەسەی تۆمەتبارە بەپێشێلکردنی بڕگەی 2 ی ئەم مادەیە باری سەلماندنی پاساوی شەرعی یان بیانووی لەسەرە.

بڕیارەکانی دادگا

ماددەی 68

1 - بڕیارەکانی دادگا بەزۆرینەی دادوەرانی ئەنجومەنەکە دەگیرێتەبەر و دەبێت ئەو بڕیارانە لە بەڵگەنامەکاندا تۆمار بکرێن کە ئاماژە بەهۆکارەکانی بڕیارەکە دەکەن و لەلایەن سەرۆکی دادوەری ئەنجومەنەوە ئیمزاکراوە کە بەپێی بڕیارەکە مامەڵە لەگەڵ ئەو کەیسەدا دەکرێت پێویستە دادگا هەر لایەنێک لە بڕیارەکە ئاگادار بکاتەوە بە ناردنی کۆپیەکی بڕیارەکە بۆ هەر لایەنێک.

2 - بڕیارەکانی دادگا لەوانەیە خەرجی و زیان و بەرژەوەندی تێدا بێت.

3 - بڕیارەکانی دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان وەک بڕیارەکانی تری دادگا جێبەجێ بکرێن.

ڕێکارەکانی پێداچوونەوەی دادگا

ماددەی 69

1 - داواکاری پێداچوونەوە بەبڕیار یان فەرمانی بانکی ناوەندی عێراق یان ڕێکاری پاسەوان یان پاسەوانی دادوەری دەبێت بەنووسراو لەلایەن یەک حیزب یان لایەنێکەوە پێشکەش بەدادگا بکرێت کە بەبڕیار یان فەرمانەکە زیانیان بەرکەوتووە، دەبێت ڕێوشوێن و داواکارییەکە لەماوەی 30 ڕۆژ ئەوی دیکەی پەیوەندیدار و ئاگادارکردنەوەی لایەنەکان بۆ ئامادەبوون لە هەر دانیشتنێکی ئەنجومەنی سەبارەت بەم داوایە.

2 - بڕیار و فەرمانەکانی بانکی ناوەندی عێراق بە هێز و توانای تەواو ماونەتەوە و جێبەجێ دەکرێن تا 1 بڕیاری کۆتایی پاش پێداچوونەوە بە فەرمانی دادگا یان بڕیاری 2 بڕیار یان فەرمانەکە دەگۆڕێت لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە کە بە گەڕانەوەی دۆسیەکە لە دادگا یا ٣ قرار یا فرمان برمبنای اقسطش به تسطيق میرسد به قراری که دادرس چنین قرار یا فرمانی را که بانک مرکزی پیشتر به قراری نهایی میرسد یا برمبنای یدک و یا برمبنای اقسطی بارز به حال موقف میرسد. کە لایەنی بریندار لە حاڵەتی پێشوودا زاڵ بووە یان لە هەلومەرجێکی نایابدا کە لەوانەیە ببێتە هۆی جێبەجێ کردنی بڕیارەکە یان فەرمانی زیان یان زیانێکی ناجێگیر.

3 - بەبێ گوێدانە هیچ بەندەیەکی تر لەم بانکەدا و لەهەر حاڵەتێکدا هێنرابێت لەپەیوەندیدا بەبڕیار و فەرمان یان ئەو ڕێکارەی لەلایەن پاسەوانەوە وەرگیراوە یان وەرگیراوە، پاسەوانی دادوەری بانکی ناوەندی عێراق، وەزیری دارایی، دەوڵەت لەژێر ناونیشانی بڕیارەکە، فەرمانەکە یان ڕێکارەکە جگە لە پەیوەندی بە بڕیاری دادگا بۆ دوورخستنەوەی یان لابردنی پاسەوان بە بڕیاری مادەی 63ی یاسای بانکی.

4 - دادگا لەوانەیە کەیسەکە هەڵبوەشێنێتەوە یان بگەڕێنێتەوە بۆ بانکی ناوەندی عێراق بۆ ڕەچاوکردنی فەرمانێک یان بڕیارێک کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوە دەرکراوە یان زیانی دراوی و خەرجی و بەرژەوەندی لە پەیوەندی بەو بڕیارەی کە بانکی ناوەندی عێرا

ع - لەبڕیاردان یان دەرکردنی فەرمانێکدا، بانکی ناوەندی عێراق لەوانەیە دەسەڵاتەکانی تێپەڕێنێت یان دەستدرێژی بکات.

ب - ئەو ڕێکارانەی بانکی ناوەندی عێراق بەدوای خۆیدا هێنا لە گەیشتن بە بڕیار یان فەرمانەکانی، لەڕووی ماددییەوە لەگەڵ ڕێکارە ئیجابییەکانی ناو یاساکەدا نەگونجاوە بە شێوەیەک کە زیانی بنەڕەتی بە ماف و پابەندیی و بەرژەوەندی لایەنە زیانلێکەوتووەکان

ج - بڕیارەکە بەشێوەیەکی هەڕەمەکی پەسەند کرا.

5 - دادگا سەنگی زیاتر دەدات بەو بەڵگانەی کە پێشکەشی بانکی ناوەندی عێراق کراوە و بڕیارەکانی بانکی ناوەندی عێراق بۆ ئەو کەیسانەی کە لە ژێر هەر یاسایەکدا دروست دەبێت بە بەرپرسیاریەتی خۆی ڕادەسپێرێت بۆ بەڕێوەبردنیان.

6 - ئەو بڕیار و فەرمانانەی کە بانکی ناوەندی عێراق دەریکردووە، کە لەلایەن دادگاوە بۆ ڕەچاوکردن گەڕێنرانەوە بۆ بانک و هەموار نەکراونەتەوە و لە بەرواری کۆتایی دیاریکراودا بە فەرمانی دادگا کۆتایی پێنەهێنراون بۆ دووبارە بانگهێشتکردن لەو بەروارەدا، بەسەرچووە.

تێهەڵچوونەوە

ماددەی 70

1- بڕیارەکانی دادگا لەلایەن دادگای تێهەڵچوونەوەوە تێهەڵچوونەوەیان لەسەرە.

2- ئەوەی کە هاوەڵی بڕیارەکانی دادگا دەکات لەسەر بنەمای مادەی 63 و 69 لەوانەیە ئاماژە بە دادگای تێهەڵچوونەوە بکرێت، مەگەر بە پێچەوانەوە لەلایەن دادگای تێهەڵچوونەوەوە دیاری بکرێت، ئەوا بڕیار لەسەر بڕیاری پێداچونەوەکە بە هێز دەمێنێتەوە.

3 - دادگای تێهەڵچوونەوە لەوانەیە لەسەر داوای دادگا بڕیاری دادگا بگۆڕێت یان هەڵبوەشێنێتەوە بۆ یەک یان زیاتر لەم هۆکارانەی خوارەوە:

ا - نەبوونی دەسەڵاتی دادوەریی دادگا.

ب - بڕیارەکەی دادگا بە بەڵگەیەکی بەرچاو یان لەسەر بنەمای بەڵگەی لاواز لەگەڵیدا نییە، لەوانە تۆمەتی درۆ، هاوپەیمانی هەڵە، بەڵگەنامەی درۆ یان دەستکاریکردنی ماددی.

ج - لەو حاڵەتانەی کە لە بڕگەی 3ی مادەی 63دا هاتووە، کە ڕێگە بە ڕێککەوتنەکە دەدات کە ئاماژەی پێداچونەوە کراوە، بڕیاری دادگای دارایی لە مەودای ئەو ڕێککەوتنە تێدەپەڕێت کە دەسەڵاتی دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان لەسەر بنەمای

ە- ئەگەرنا پێچەوانەی یاسا بێت

پێویستە داواکارییەکە لە ماوەی 3 دا پێشکەش بکرێت. وەک لە بەرواری ئاگادارکردنەوەی بڕیارەکە جگە لەو بنەمایانەی کە لە پەرەگرافی 3، پاراگرافی لاوەکی بدابێت، نابێت بەروارەکەی ئەم ماوەیە دەست پێبکات پێش ئەو

ڕۆژەی دۆکیومێنتەکان دەدۆزرێتەوە، کە بەڵگەی ڕاستەقینەی بەڵگەی هەڵخەڵەتاندن یان زانیاری هەڵە نیشان دەدات.

ماددەی 72

نابێت هیچ حوکمێک دەربکرێت بۆ یەدەگگردن یان جێبەجێکردنی حوکمێک دژی بانکی ناوەندی عێراق یان موڵکەکەی، لەوانە زێڕ، مافی کێشانی تایبەت، دراو، متمانە، سپاردن یان ئاسایشی تر پێش دەرکردنی حوکمی کۆتایی لە هەر ڕێکارێکی یاساییدا کە لە حوحوکمێکی کۆتایی لە هەر ڕێکارێکی یاساییدا کە لە بەردەم دادگای دادوەری یان دادگا لە عێراقدا هێنرابێت.کمێکی کۆتایی لە هەر ڕێکارێکی یاساییدا کە لە بەردەم دادگای دادوەری یان دادگا لە عێراقدا هێنرابێت.